

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ
CƏMİYYƏTİ**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MMC

MÜNDƏRICAT

Səhifə

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinin bəyanı	1
Müstəqil Auditorların Rəyi.....	2-4
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat.....	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8
Maliyyə hesabatlarına dair qeydlər	9-53

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI

Bu bəyannamə müvafiq olaraq müəssisənin rəhbərliyinin və müstəqil auditorların "TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ("Cəmiyyət") maliyyə hesabatları ilə bağlı öhdəliklərinin müəyyən olunması məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirən maliyyə hesabatlarının, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq düzgün şəkildə hazırlanması üzrə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

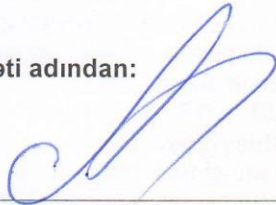
- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütemadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- MHBS-ə riayət olunması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa, onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı; və
- Yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

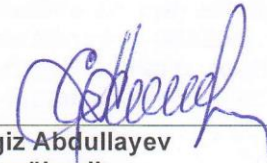
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatları 4 aprel 2024-cü il tarixində Cəmiyyətin İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

Nexia EA

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

"TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarına və İdarə Heyətinə.

Rəy

Biz "TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ("Cəmiyyət") 31 dekabr 2023-cü il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın "Maliyyə Hesabatlarının Auditini üzrə Auditorun Məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Etika məcəlləsinin" (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas Audit Məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mülahizəmizə əsasən, cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditini zamanı ən çox əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdir. Bu məsələlər, ümumilikdə, maliyyə hesabatlarının auditini çərçivəsində və bu hesabatlarla bağlı rəyimizin formalaşdırılması zamanı nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərlə bağlı ayrıca rəy bildirmirik.

Əsas audit məsələsi

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatı və maliyyə icarələri

Müştərilərə verilmiş kreditlər və maliyyə icarələri cəmi aktivlərin 82%-ni təşkil edir və müntəzəm olaraq təxmin edilən və istifadə edilən fərziyyələrə qarşı həssas olan ehtimal olunan kredit zərərləri ("EOKZ") üzrə ehtiyat çıxılmaqla qiymətləndirilir.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi rəhbərlikdən defolt ehtimalını (DE), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma riskini (DVRMQ) və defolt zamanı yaranan zərəri (DZYZ) müəyyən etmək üçün müşahidə edilən tarixi məlumatları, cari iqtisadi vəziyyəti və mövcud perspektivli məlumatları nəzərə alaraq əhəmiyyətli mülahizələri və qiymətləndirmə üsullarını tətbiq etməyi tələb edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və maliyyə icarələri üzrə kredit zərəri ehtiyatı, Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti üzrə qalıqlarının əhəmiyyətli olması və "Maliyyə Alətləri" adlı 9 saylı MHBS üzrə EOKZ məbləğinin hesablanması mürəkkəbliyi və mülahizələrə görə əsas audit məsələsi hesab edilir.

Audit zamanı bu məsələ necə nəzərdən keçirilmişdir?

Biz "Maliyyə Alətləri" adlı 9 saylı MHBS-in tələblərinə uyğunluğun EOKZ qiymətləndirməsi ilə bağlı Cəmiyyətin metodologiyası və daxili qaydalarının əsas aspektlərini təhlil etmək üçün maliyyə risklərinin idarə edilməsi üzrə öz mütəxəssislərimizi cəlb etmişik.

Peşəkar mülahizələrin uyğunluğu və EOKZ üzrə ehtiyat ehtimalları ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən irəli sürülən fərziyələrin uyğunluğunu təhlil etmək üçün biz aşağıdakı prosedurları həyata keçirmişik.

Biz, müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə DE, DZYZ və DVRMQ hesablanması, gecikmələrin və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında əks olunması və kreditlərin müvafiq mərhələlərə bölüşdürülməsi üçün məlumatların düzgünlüyünü sınaqdan keçirmişik. Biz nümunə əsasında dəstəkləyici sənədlərə daxil edilmiş məlumatları razılaşdırmışıq.

Biz həmçinin maliyyə hesabatlarının açıqlanmasının Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qalmasını lazımi şəkildə əks etdirib-etdirmədiyini qiymətləndirmişdik.

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və idarəetmə Səlahiyyəti Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik, maliyyə hesabatlarını hazırladıqda Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyəti verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Audit üzrə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, Beynəlxalq Audit Hesabatlarına (BAS) uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yeterli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyəti verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

4 aprel 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Nexia

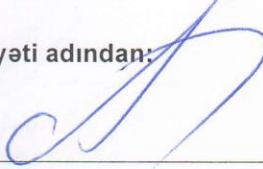

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

**MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Faiz gəliri	6	4,405	3,787
Faiz xərci	6	(844)	(852)
Xalis faiz gəliri		3,561	2,935
Haqq və komissiya xərcləri	7	(54)	(28)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər		-	(1)
Əməliyyat gəliri		3,507	2,906
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin bərpası	12, 13	815	1,421
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	8	(2,070)	(1,944)
Ümumi və inzibati xərclər	9	(917)	(828)
Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə xalis ədalətli dəyər zərəri	12	-	(121)
Satış üçün saxlanılan aktivlərin ədalətli dəyərində dəyişiklik	15	9	153
Digər əməliyyatlar gəliri, xalis		63	22
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		1,407	1,609
Mənfəət vergisi üzrə (xərc)/gəlir	10	(142)	(72)
İl üzrə xalis mənfəət		1,265	1,537
DİGƏR MƏCMU GƏLİR			
İl üzrə digər məcmu gəlir		-	-
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		1,265	1,537

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

9-53-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

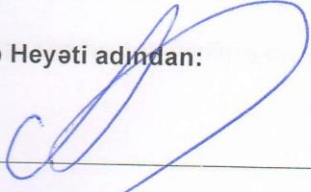
**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

**MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ**

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11	2,158	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər	12	11,718	10,442
Maliyyə icarələri	13	5,057	4,530
Əmlak və avadanlıqlar	14	637	201
Qeyri-maddi aktivlər	14	9	14
Satış üçün saxlanılan aktivlər	15	401	655
Təxirə salınmış mənfəət vergisi	10	309	294
Digər aktivlər	16	233	151
CƏMİ AKTİVLƏR		20,522	17,296
ÖHDƏLİKLƏR			
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	17	5,498	642
Müddətli borc vəsaitləri	18	335	490
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	19	2,060	5,120
İcarə öhdəliyi	20	400	125
Digər öhdəliklər	21	500	455
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		8,793	6,832
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	22	8,453	8,453
Bölüşdürülməmiş mənfəət		3,276	2,011
CƏMİ KAPİTAL		11,729	10,464
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		20,522	17,296

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

9-53-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

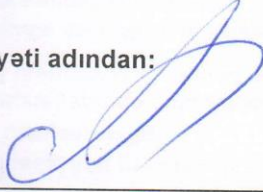

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

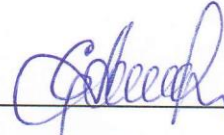
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Nizamnamə kapitalı
1 yanvar 2022-ci il	8,453	474	8,927
İl üzrə xalis mənfəət və digər məcmu gəlir	-	1,537	1,537
31 dekabr 2022-ci il	8,453	2,011	10,464
İl üzrə xalis mənfəət və digər məcmu gəlir	-	1,265	1,265
31 dekabr 2023-cü il	8,453	3,276	11,729

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

9-53-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

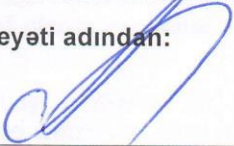

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

**PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

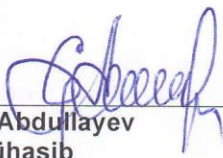
	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	
ƏMƏLIYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Alınmış faiz	4,410	3,824	
Ödənilmiş faiz	(802)	(816)	
Ödənilmiş haqq və komissiya	(54)	(28)	
Ödənilmiş inzibati və əməliyyat xərcləri	(762)	(602)	
Ödənilmiş işçi heyəti ilə bağlı xərclər	(2,086)	(1,948)	
Alınmış digər əməliyyat gəlirləri, xalis	61	22	
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərindəki dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti	767	452	
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis dəyişiklik	(386)	(129)	
Maliyyə icarələrində xalis dəyiklik	(607)	(111)	
Digər əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində xalis dəyişiklik	270	1,057	
Ödənilmiş mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə təmin olunan/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri	44	1,269	
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(190)	(50)	
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə təmin olunan/(istifadə olunan) xalis pul	(146)	1,219	
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Əmlak və avadanlıqların alınması	(251)	(44)	
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	-	(2)	
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə olunan xalis pul vəsaitləri	(251)	(46)	
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Banklardan daxilolmalar	17	6,001	500
Müddətli borc vəsaitlərindən daxilolmalar	18	(235)	-
Banklara ödənişlər	17	(1,167)	(2,696)
Buraxılmış istiqrazlar üzrə daxilolmalar	19	(3,000)	2,000
İcarə öhdəliklərinin əsas hissəsinin ödənilməsi	20	(53)	(68)
Müddətli borc vəsaitlərinin ödənilməsi	18	-	(96)
Maliyyə fəaliyyətində (istifadə olunan)/təmin olunan xalis pul	1,546	(360)	
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalığı üzrə valyuta dərəcəsi	-	(1)	
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)	1,149	812	
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, <i>ilin əvvəlinə</i>	11	1,009	197
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, <i>ilin sonuna</i>	11	2,158	1,009

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

Cingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 aprel 2024-cü il

9-53-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatının tərkib hissəsini təşkil edir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

---

1 GİRİŞ

Təşkilat və əməliyyatlar

“TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir və Azərbaycan Respublikasında daimi olaraq fəaliyyət göstərir. Cəmiyyət məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir və Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən yaradılmışdır.

Cəmiyyət 7 dekabr 1999-cu il tarixində “Şor Oversiz Azərbaycan” bank olmayan kredit təşkilatı kimi təsis edilmiş və 7 aprel 2006-cı il tarixində “SOA Kredit” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti kimi, daha sonra 28 iyul 2008-ci il tarixində 1400233171 dövlət qeydiyyat nömrəsi (VÖEN) ilə “TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti kimi təkrar qeydiyyatdan keçmişdir.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası ərazisində kommersiya kreditlərinin verilməsidir. Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən tənzimlənir və işgüzar fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən məhdud bank əməliyyatları üçün verilmiş bank olmayan kredit təşkilatı lisenziyasına əsasən icra olunur. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı 28 May küçəsi 71/77, Bakı, Azərbaycandır.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin 3 filialı (31 dekabr 2022-ci il: 3 filial) mövcud olmuşdur. Cəmiyyət çoxsaylı birbaşa satışlarla ümumi pərakəndə satışdan daha çox, mikro və kiçik biznes sektorlarında satışları artırmağa çalışır və çox sayda satış nöqtəsinə ehtiyac duyulmur. Cəmiyyətin ana şirkəti, 100% nizamnamə kapitalına sahib olan və Gürcüstanda fəaliyyət göstərən “TBC Bank” Səhmdar Cəmiyyətidir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətə son nəzarətədiçi tərəf, “TBC Bank” Səhmdar Cəmiyyəti olmuşdur.

Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Cəmiyyətin fəaliyyəti əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşir. Beləliklə, Cəmiyyətin inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə seçiyələnən Azərbaycanın iqtisadi bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddələrinin həm fərqli şərh olunması, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Cəmiyyətin fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. 2022-ci ildə Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan manatı 2023-cü il ərzində ABŞ Dolları qarşısında sabit qalmışdır. Lakin, gələcək dövrdə məzənnə üzrə qeyri-müəyyənlik və bank sisteminin davam edən həssaslığı görülən tədbirlərin real iqtisadiyyata ötürülməsinə maneə olur.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik, Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların, Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

2 MALIYYƏ HESABATLARININ TƏRTİBATININ ƏSASLARI

Hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq tarixi dəyər konvensiyası əsasında hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas mühasibat prinsipləri aşağıda göstərilir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, Cəmiyyət uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya müəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Cəmiyyətin əməliyyat və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan və Cəmiyyətlə bağlı baş verən əksər hadisələrin və vəziyyətlərin iqtisadi mahiyyətini əks etdirən Azərbaycan Manatıdır (AZN).

Manat (AZN) həmçinin bu maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır. Əks müddəə təsbit olunmadığı halda, AZN-lə ifadə edilən maliyyə məlumatları ən yaxın minliyə kimi yuvarlaqlaşdırılmışdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə öz fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin ləğvinə nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditordardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi, müəyyən bir müddətdə, mahiyyət etibarilə qeyri-müəyyən olan hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

3 MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Faiz

Effektiv faiz dərəcəsi

Faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə mənfəət və zərərdə tanınır. “Effektiv faiz dərəcəsi” maliyyə alətinin gözlənilən istifadə müddəti boyu gələcək ödənişləri və gəlirləri dəqiq olaraq:

- maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri; və ya
- maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyərində diskontlaşdırılan dərəcədir.

Alınmış və yaradılmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər istisna olmaqla, digər maliyyə alətləri üçün effektiv faiz dərəcəsinə hesablayarkən Cəmiyyət gələcək pul vəsaitlərini, maliyyə alətlərinin bütün müqavilə şərtlərini nəzərə almaqla, kredit zərərlərini nəzərə almadan qiymətləndirir. Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit üzrə

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil, gözlənilən gələcək pul vəsaitləri nəzərə alınmaqla hesablanır.

Effektiv faiz dərəcəsinin hesablanmasına effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan əməliyyat xərcləri və ödənilmiş və ya alınmış haqlar və ya bəndlər daxildir. Əməliyyat xərclərinə maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin alınmasına və ya verilməsinə bilavasitə tətbiq edilə bilən məxsusi xərclər daxildir.

Amortizasiya edilmiş dəyər və ümumi balans dəyəri

Maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin “amortizasiya edilmiş dəyəri” maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ilkin tanınması zamanı əsas məbləğ üzrə ödəmələri çıxmaqla, ilkin məbləğ və ödəniş müddətinin sonundakı məbləğ arasında hər hansı fərqi effektiv faiz üsulu ilə xalis amortizasiyanı daxil etməklə və ya çıxmaqla və (maliyyə aktivləri üçün) hər hansı ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatına uyğunlaşdırmaqla hesablanan məbləğdir.

Amortizasiya dəyərində hesablanan “maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri” maliyyə aktivinin hər hansı ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatına uyğunlaşdırılmazdan əvvəl amortizasiya edilmiş dəyəridir.

Faiz gəlirləri və faiz xərclərinin hesablanması

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və ya xərclərinin hesablanması zamanı effektiv faiz dərəcəsi aktivin (aktiv kredit üzrə dəyərsizləşmədikdə) ümumi balans dəyərində və ya öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyərində tətbiq edilir.

İlkin tanınmadan sonra kredit üzrə dəyərsizləşən maliyyə aktivlərinin faiz gəlirləri isə effektiv faiz dərəcəsinə maliyyə aktivinin amortizasiya edilmiş dəyərində tətbiq etməklə hesablanır. Aktiv artıq kredit üzrə dəyərli olduqda faiz gəlirləri yenə ümumi balans dəyərində hesablanır.

İlkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri aktivin amortizasiya edilmiş dəyərində kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz üsulunu tətbiq etməklə hesablanır. Faiz gəlirinin hesablanması hətta aktivin kredit riski azaldıqda belə yenidən ümumi balans dəyəri əsasında hesablanmır..

Maliyyə aktivlərinin nə zaman kredit üzrə dəyərsizləşdiyi haqqında məlumat üçün 3 sayılı Qeydə baxın.

Təqdimat

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz üsulu ilə hesablanan faiz gəlirlərinə amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanan maliyyə aktivləri üzrə faizlər daxildir.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan faiz xərclərinə amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanan maliyyə öhdəlikləri daxildir.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirdə təqdim edilən digər faiz gəlirlərinə maliyyə icarələrinə xalis investisiyalar üzrə faiz gəlirləri daxildir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Monetar aktivlər və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Cəmiyyətin hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin ARMB-nin ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Cəmiyyətin hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə (xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir.

Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

İl sonunda xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində Cəmiyyət tərəfindən istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il 31 dekabr 2022-ci il	
AZN/ 1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000
AZN/ 1 Avro	1.8766	1.8114

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitlərinə və onların ekvivalentlərinə ədalətli dəyərinin dəyişmə riski çox aşağı olan və Cəmiyyət tərəfindən qısamüddətli öhdəliklərin idarə olunmasında istifadə edilən əsginaslar və sikkə pullar, digər banklarda saxlanılan məhdudlaşdırılmamış qalıqlar və ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan yüksək likvidli maliyyə aktivləri daxildir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya edilmiş dəyər əsasında əks olunur.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Təsnifat

İlkin tanınma zamanı maliyyə aktivi ya amortizasiya edilmiş dəyərdə, DMGVƏD və ya MZVƏD kimi təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərə cavab verdikdə və mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyər kateqoriyasına aid olmadıqda amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir:

- aktiv müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Borc aləti aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- aktiv həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri kimi mənfəət və ya zərərdə tanınan aşağıdakılar istisna olmaqla, digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərdə ölçülən borc maliyyə aktivləri üzrə mənfəət və zərərlər digər məcmu gəlirdə tanınır:

- effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə faiz gəliri;
- EOKZ və əvəzləşdirmələr; və

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

- xarici valyuta mübadiləsi üzrə gəlirlər və zərərlər.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivinin portfel səviyyəsində saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi. Xüsusilə, rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətindən asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Cəmiyyətin məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanınma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Cəmiyyət alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edəcək. Qiymətləndirmə zamanı Cəmiyyət aşağıdakıları nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətində xüsusiyyətləri;
- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- Cəmiyyətin iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər məs. reqressiv aktivlər; və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Yenidən təsnifat

Maliyyə aktivləri, Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etməsi üzrə biznes modelini dəyişməsindən sonrakı dövr istisna olmaqla, ilkin tanınmadan sonra yenidən təsnif edilmir.

Cəmiyyət maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modelini dəyişdikdə həmin maliyyə aktivlərini yenidən təsnif etməlidir. Belə dəyişikliklərin tez-tez baş verməyəcəyi gözlənilir. Belə dəyişikliklər xarici və daxili dəyişikliklər nəticəsində Cəmiyyətin üst rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir və bu Cəmiyyətin əməliyyatları üçün əhəmiyyətli olmalı və xarici tərəflərə

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

nümayiş etdirilməsi mümkün olmalıdır. Müvafiq olaraq, Cəmiyyətin biznes modelində dəyişiklik yalnız Cəmiyyət öz əməliyyatları üçün əhəmiyyətli fəaliyyəti dayandırdıqda və ya başladıqda, məsələn, Cəmiyyət biznes aldıqda, satdıqda və ya ləğv etdikdə baş verəcək.

Maliyyə öhdəlikləri

Cəmiyyət öz maliyyə öhdəliklərini amortizasiya dəyərində qiymətləndirilən kimi təsnif edir.

Maliyyə öhdəlikləri ilkin tanınmadan sonra təkrar təsnif edilmir.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivinin şərtləri dəyişərsə, Cəmiyyət dəyişmiş aktiv üzrə pul vəsaitlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişib-dəyişmədiyini qiymətləndirir. Pul vəsaitlərində əhəmiyyətli fərqlər olduğu təqdirdə (“əhəmiyyətli modifikasiya”) ilkin maliyyə aktivini üzrə pul vəsaitlərinə dair müqavilə üzrə hüquqların vaxtı keçmiş sayılır. Belə olan halda ilkin maliyyə aktivinin tanınması dayandırılır və yeni maliyyə aktivini müvafiq əməliyyat xərcləri daxil olmaqla ədalətli dəyerdə tanınır. Modifikasiya ilə əlaqədar daxil olan istənilən haqların uçotu aşağıdakı şəkildə aparılır:

yeni aktivin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınan haqlar və müvafiq əməliyyat xərclərinin ödəniş haqları aktivin ilkin qiymətləndirilməsinə daxil edilir; və digər haqlar tanınmanın dayandırılması üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Mövcud maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəlikləri üzrə pul vəsaitlərində modifikasiya mövcud müqavilə şərtlərindən qaynaqlandığı təqdirdə modifikasiya sayılmır. Məsələn, kredit sövdələşməsi Cəmiyyətdən tələb etdiyi təqdirdə ARMB-nin əsas faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə görə Cəmiyyətin faiz dərəcələrinə tətbiq etdiyi modifikasiyalar.

Cəmiyyət modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmadığına, yəni ilkin maliyyə aktivini və dəyişikliyə uğramış və ya yeri dəyişdirilmiş maliyyə aktivini üzrə pul vəsaitlərinin əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyinə dair kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirməsi aparır. Cəmiyyət kəmiyyət və keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmadığını növbəti ardıcılıqda qiymətləndirir: keyfiyyət amilləri, kəmiyyət amilləri, keyfiyyət və kəmiyyət amillərinin birgə təsiri. Pul vəsaitləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyi təqdirdə ilkin maliyyə aktivini üzrə pul vəsaitlərinə dair müqavilə hüquqlarının vaxtı bitmiş sayılır. Bu qiymətləndirmə zamanı Cəmiyyət maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması təlimatını nümunə götürür.

Cəmiyyət aşağıdakı keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olduğu qənaətinə gəlir:

- maliyyə aktivinin valyutasının dəyişməsi;
- maliyyə aktivinin şərtlərində yalnız əsas məbləğ və faiz ödəmələri meyarına uyğunsuzluqla nəticələnən dəyişiklik (məs., konvertasiya funksiyasının əlavə edilməsi).

Pul vəsaitləri borcalanın maliyyə çətinlikləri yaşadığı zaman modifikasiya edilərkən, adətən modifikasiyanın məqsədi şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənən yeni aktiv yaratmaq deyil, ilkin müqavilə şərtlərinin mümkün qədər bərpa edilməsidir. Cəmiyyət maliyyə aktivini pul vəsaitlərinin bağışlanması ilə nəticələnəcək şəkildə dəyişməyi planlaşdırdıqda ilk öncə aktiv qisminin modifikasiyadan əvvəl silinib-silinməyəcəyini nəzərə alır (borcların silinməsi siyasəti aşağıda təqdim edilmişdir). Bu yanaşma kəmiyyət qiymətləndirməsinə təsir göstərir və belə olan hallarda tanınmanın dayandırılması meyarlarının heç də həmişə nəzərə alınmadığını göstərir. Daha sonra Cəmiyyət modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmadığına dair keyfiyyət qiymətləndirməsi aparır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivinin modifikasiyası maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması ilə nəticələnmədikdə Cəmiyyət ilk öncə aktivin ilkin effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərini təkrar hesablayır və alınmış düzəlişi mənfəət və ya zərərdə modifikasiya üzrə gəlir və ya zərər kimi tanıyır. Üzən dərəcəli maliyyə aktivlərində modifikasiya üzrə gəlir və ya zərəri hesablamaq üçün istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsinin modifikasiya anında mövcud bazar şərtlərini əks etdirməsi məqsədilə düzəlişlər edilir. Modifikasiyanın bir hissəsi olan istənilən ödənilmiş xərclər və haqlar və alınan haqlar modifikasiya edilmiş maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində əks etdirilir və modifikasiya edilmiş maliyyə aktivinin qalan müddəti boyu amortizasiya edilir.

Modifikasiya borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı həyata keçirildiyi təqdirdə gəlir və ya zərər dəyərsizləşmə zərərləri ilə birlikdə təqdim edilir. Digər hallarda isə effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri kimi təqdim edilir.

Borcalanın kredit məbləğini vaxtından əvvəl əhəmiyyətli cəriməyə məruz qalmadan faizsiz ödəmək seçimi olduğu sabit dərəcəli kreditlər üçün Cəmiyyət faiz dərəcəsinə üzən dərəcəli maliyyə alətləri üzrə təlimatdan çıxış edərək cari bazar dərəcəsinə uyğun dəyişir. Bu o deməkdir ki, effektiv faiz dərəcəsinə də gözləntilərə uyğun düzəlişlər edilir.

Maliyyə öhdəlikləri

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyinin tanınmasını şərtləri dəyişdikdə və dəyişmiş öhdəlik üzrə pul vəsaitləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə dayandırır. Belə olan halda dəyişmiş şərtlər əsasında yeni maliyyə öhdəliyi ədalətli dəyərdə tanınır. Maliyyə öhdəliyinin balans dəyərindəki fərq ləğv edilir və yeni maliyyə öhdəliyi dəyişmiş şərtlərlə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ödənilmiş kompensasiyaya ötürülmüş qeyri-maliyyə aktivləri (əgər varsa) və yeni dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyi daxil olmaqla öhdəliklər daxildir.

Cəmiyyət keyfiyyət amilləri, kəmiyyət amilləri və birlikdə keyfiyyət və kəmiyyət amillərini nəzərə alaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmamasının kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirməsini aparır. Cəmiyyət aşağıdakı keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olduğu qərarına gəlir:

- maliyyə öhdəliyinin valyutasının dəyişməsi;
- konvertasiya funksiyasının daxil edilməsi;
- maliyyə öhdəliyində subordinasiyanın dəyişməsi.

Yeni şərtlərə əsasən, alınmış haqlar çıxılmaqla ödənilmiş haqlar daxil və ilkin effektiv faiz dərəcəsinə əsasən diskontlaşdırılmaqla, diskontlaşdırılmış cari dəyər ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10 faiz fərqləndikdə kəmiyyət qiymətləndirməsinin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Maliyyə öhdəliyində modifikasiya tanınmanın dayandırılmasına səbəb olmadıqda öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyəri dəyişikliyə uğramış pul vəsaitlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsinə diskontlaşdırılması və alınan gəlir və ya zərərin mənfəət və ya zərərdə tanınması ilə təkrar hesablanır. Üzən dərəcəli maliyyə öhdəlikləri üçün dəyişmiş gəlir və ya zərəri hesablamaq məqsədilə istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsinə modifikasiya zamanı cari bazar şərtlərini əks etdirməsi üçün düzəlişlər edilir. Bununla bağlı yaranan hər hansı xərclər və ya haqlar öhdəliyin balans dəyərinə düzəliş kimi tanınır və alət üzərində effektiv faiz dərəcəsinin təkrar hesablanması yolu ilə dəyişikliyə uğramış maliyyə öhdəliyinin qalan müddəti üzrə amortizasiya edilir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Ehtimal olunan kredit zərərləri

Cəmiyyət MZVƏD-də ölçülməyən növbəti maliyyə alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri (EOKZ) üçün zərər ehtiyatlarını tanıyır: borc alətləri olan maliyyə aktivləri; icarə debitor borcları.

Cəmiyyət zərər ehtiyatlarını, 12 aylıq EOKZ kimi hesablanan aşağıdakılar istisna olmaqla, ömürlük EOKZ məbləğinə bərabər qiymətlədir:

- hesabat tarixində kredit riski aşağı müəyyən edilən borc alətləri;
- ilkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmayan digər maliyyə alətləri.

12 aylıq EOKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə aləti üzrə defolt hadisələri nəticəsində yaranan EOKZ-nin bir hissəsidir. 12 aylıq EOKZ tanınan maliyyə alətləri “1-ci Mərhələ” maliyyə aləti adlandırılır.

Ömürlük EOKZ maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində mümkün bütün defolt hadisələrindən yaranan EOKZ-dir. Ömürlük EOKZ tanınan, kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artan, lakin kredit üzrə dəyərsizləşməyən maliyyə alətləri “2-ci Mərhələ”yə, kredit üzrə dəyərsizləşən maliyyə alətləri isə “3-cü Mərhələ”yə aid edilir.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ kredit zərərlərinin ehtimal əsasında ölçülmüş qiymətləndirilməsidir və aşağıdakı kimi ölçülür:

- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri: bütün gözlənilən əldə edilməmiş pul vəsaitlərinin cari dəyəri – yəni müqavilə əsasında müəssisəyə ödəniləcək pul vəsaitləri ilə Cəmiyyətin əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərq;
- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri: ümumi balans dəyəri ilə hesablanmış gələcək pul axınları arasındakı fərq.

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanmış maliyyə aktivlərinin kredit üzrə dəyərsizləşib-dəyərsizləşmədiyini qiymətləndirir. Maliyyə aktivinin onun gələcək pul axınlarına mənfi təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə “kredit üzrə dəyərsizləşir”. Maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşməsinin sübutlarına aşağıdakı müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir:

- borcalan Cəmiyyətə olan hər hansı kredit ödənişinin vaxtını 90 gündən çox gecikdirir;
- bank hesabından istifadədə məhdudiyətlər və ya banklarda depozit və yatırımlar üzrə gecikmiş ödənişlər 7 gündən çox çəkir;
- borcalanın mühüm maliyyə çətinliyi ilə üzləşməsi;
- Cəmiyyətin əks təqdirdə nəzərdən keçirməyəcəyi şərtlərlə kreditin restrukturlaşdırılması.

Borcalanın maliyyə vəziyyətinin pisləşməsinə görə şərtləri yenidən razılaşdırılmış kredit, müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin ödənilməyəcəyi riskinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldığı və dəyərsizləşmənin başqa əlamətlərinin olmadığı hallar istisna olmaqla, kredit üzrə dəyərsizləşmiş sayılır. Əlavə olaraq, ödənişi 90 gündən çox gecikdirilmiş pərakəndə kredit dəyərsizləşmiş sayılır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ehtimal olunan kredit zərəri üçün ehtiyatın təqdimatı

Amortizasiya edilmiş dəyerdə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə icarələrinə xalis investisiyaların ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat maliyyə vəziyyət haqqında hesabatda aktivlərin ümumi balans dəyərindən çıxılma kimi təqdim olunur.

Borcların silinməsi

Kreditlər maliyyə aktivlərini tam və ya qismən bərpa etmək üçün əsaslı gözlənti olmadığı təqdirdə tam və ya qismən silinir. Bu adətən Cəmiyyət borcalanın silinməsi nəzərdə tutulan məbləği ödəmək üçün kifayət qədər pul vəsaiti yaradacaq aktivlərinin və ya gəlir mənbəyinin olmadığını müəyyən etdikdə baş verir. Bu qiymətləndirmə fərdi aktiv səviyyəsində həyata keçirilir.

Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatında “ehtimal olunan kredit zərərləri”nə daxil edilir.

Silinmiş maliyyə aktivləri ödəniləcək məbləğlərin bərpası üzrə Cəmiyyət prosedurlarına əməl etmək məqsədilə hüquqi tədbirlərin predmeti olaraq qalır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üzrə effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri effektiv faiz dərəcəsinə daxil edilir.

Digər haqq və komissiya xərcləri mənfəət və ya zərərdə müvafiq əməliyyat və xidmətlər göstərdiyi zaman əks olunur.

Əməliyyat icarələri çərçivəsində edilmiş ödənişlər icarə müqaviləsinin müddəti üzrə düz xətt prinsipi əsasında mənfəət və ya zərərdə əks olunur. Alınmış icarə mükafatları icarə müqaviləsinin müddəti üzrə ümumi icarə xərclərinin ayrılmaz hissəsi kimi əks olunur.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

İlin sonuna olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda “Müştərilərə verilmiş kreditlər” bəndinə müştərilərə verilmiş amortizasiya edilmiş dəyerdə qiymətləndirilən kreditlər daxildir; onlar ilk olaraq məxsusi birbaşa əməliyyat xərcləri əlavə edilməklə ədalətli dəyərdə, daha sonra effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir.

Maliyyə icarələri üzrə debitor borcları

Cəmiyyətin icarədar olduğu, sahibkarlıqla bağlı bütün risk və mükafatların icarəçiyə ötürüldüyü icarələrdə icarəyə verilmiş aktivlər maliyyə icarələrinə investisiya kimi təqdim olunur və gələcək icarə ödənişlərinin cari dəyərində uçota alınır. Maliyyə icarələrinə investisiyalar ilkin olaraq icarə şərtləri qüvvəyə mindikdə başlanğıcda (icarə müqaviləsinin erkən tarixində və tərəflərin icarənin əsas şərtlərinə əməl etdiyi tarixdə) müəyyən edilən diskontlaşdırma dərəcəsinə tətbiq etməklə tanınır.

Ümumi debitor borcu ilə cari dəyər arasında fərq qazanılmamış maliyyə gəlirlərini əks etdirir. Bu gəlirlər icarə müddəti ərzində xalis investisiya üsulundan (vergidən əvvəl) istifadə etməklə tanınır. Bu sabit dövrü gəlirlilik dərəcəsinə əks etdirir. İcarə şərtlərinin razılaşdırılması və təşkili ilə bağlı xərclər maliyyə icarəsi debitor borclarının ilkin qiymətləndirməsinə daxil edilir və icarə müddəti ərzində tanınan gəlirdən çıxılır. İcarələrdən daxil olan maliyyə gəliri mənfəət və ya zərərdə faiz gəlirlərinə aid edilir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyərdə uçota alınır.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Əmlak və avadanlıqların balans dəyəri onların bərpa edilə bilən dəyərindən çox olduqda, bərpa edilə bilən məbləğədən silinir və fərq mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda dəyərsizləşmə zərəri kimi uçota alınır.

Əmlak və avadanlıqların silinməsi üzrə yaranmış gəlir və zərər onların balans dəyərində münasibətdə müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda gəlir/(zərər) kimi uçota alınır.

Təmir və istismar xərcləri baş verdiyi zaman mənfəət və zərər haqqında hesabatda uçota alınır.

Amortizasiya fərdi aktivlərin ehtimal olunan faydalı iqtisadi ömrü ərzində düz xətt əsasında hesablanır. Amortizasiya, aktivin əldə olunduğu tarixindən hesablanmağa başlayır. Aktivlərin ehtimal olunan faydalı iqtisadi ömrü aşağıdakı kimidir:

- Ofis və kompüter avadanlığı	5 il
- Mebel və qurğular	10 il
- Nəqliyyat vasitələri	4-5 il
- İcarədə obyektinin təkmilləşdirilməsi	Faydalı istifadə müddəti və ya müvafiq lizinq müqaviləsinin müddəti arasında daha az olanı nəzərə alınmaqla
- Aktivlərdən istifadə hüququ	Müvafiq lizinq müqaviləsinin müddəti ərzində

Əmlak və avadanlıqlar hesabdən silindikdə və ya onların davamlı istifadəsi artıq iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq vasitələrinin satılaraq hesabdən silinməsi və ya istismardan çıxarılmasından irəli gələn hər hansı gəlir və ya zərər belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunmuş gəlirlər arasında fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Alınmış qeyri-maddi aktivlər ilkin dəyərdən amortizasiya və dəyərsizləşmə çıxıldıqdan sonra göstərilir.

Alınmış kompüter proqramı təminatı lisenziyaları xüsusi proqram təminatının əldə edilməsi və istifadəyə yararlı hala gətirilməsi üçün çəkilmiş bütün xərclər əsasında kapitallaşdırılır.

Amortizasiya düz xətt metodu əsasında qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən istifadə müddəti ərzində mənfəət və zərərdə tanınır. Qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən istifadə müddəti 5-10 ildir.

Qeyri-maliyyə aktivləri

Dəyərsizləşmənin əlamətlərini aşkarlamaq məqsədi ilə hər hesabat tarixində, təxirə salınmış vergilərdən başqa digər qeyri-maliyyə aktivlərinin qiymətləndirilməsi aparılır. Qeyri-maliyyə aktivlərinin bərpa oluna bilən dəyəri satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılmaqla ədalətli dəyərin ən böyük qiymətidir. İstifadə dəyəri qiymətləndirilərkən, təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri zaman dəyəri və aktivlə bağlı xüsusi risklərin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

vergidən əvvəlki diskont dərəcəsi əsasında cari dəyərində azaldılır. Digər aktivlərdən asılı olmadan gəlir gətirməyən aktiv üçün bərpa oluna bilən məbləğ həmin aktivin aid olduğu gəlir gətirən qrup üzrə müəyyənləşdirilir. Aktivin və ya gəlir gətirən qrupun balans dəyəri bərpa dəyərindən artıq olduqda dəyersizləşmə üzrə zərərlər qeydə alınır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyersizləşməsi üzrə bütün zərərlər mənfəət və ya zərərdə əks olunur və yalnız bərpa dəyərinin müəyyənləşdirilməsi zamanı istifadə edilmiş ehtimallarda dəyişiklik baş verdiyi halda geri qaytarıla bilər. Dəyersizləşmə üzrə zərərlər yalnız aktivin balans dəyəri həmin zərərlər uçota alınmadığı halda müəyyənləşdiriləcək balans dəyərindən (köhnəmə və ya amortizasiya çıxılmaqla) artıq olmaması şərti ilə bərpa oluna bilər.

Ehtiyatlar

Cəmiyyətin keçmiş dövrlərdə baş vermiş hadisə nəticəsində müəyyən hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda və həmin öhdəliyin ödənilməsi üçün iqtisadi faydaların məxaricinin tələb olunacağı ehtimal olunduqda, ehtiyat maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur. Təsiri əhəmiyyətli olduqda, ehtiyatlar pul vəsaitlərinin vaxt baxımından dəyərinin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergi qoymadan əvvəlki dərəcə və müvafiq olarsa, həmin öhdəliyə aid olan xüsusi risklər əsasında gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılması yolu ilə müəyyənləşdirilir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı bütün iştirakçılar tərəfindən qoyulmuş kapitalın məbləğidir. Səhmlərin ümumi sayı Cəmiyyətin nizamnamə kapitalında iştirakçılar arasında mütənasib bölgüdür. Cəmiyyət Təsisçilərin Ümumi Yığıncağının təsdiqi ilə nizamnamə kapitalını artırma və ya azalda bilər.

Dividendlər

Cəmiyyətin dividendləri elan edib ödəmək imkanları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada tənzimlənir.

Adi səhmlərə aid olan dividendlər elan edildiyi müddətdə bölüşdürülməmiş mənfəətdə əks olunur.

Vergiqoyma

Mənfəət vergisi cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir. Mənfəət vergisi mənfəət və zərərdə tanınır, bu vergi digər məcmu gəlirlərlə və ya bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlarla bağlı olduqda isə, digər məcmu gəlirdə və ya bilavasitə kapitalda tanınır.

Cari vergi

Cari vergi xərclərinə il üzrə vergilərə cəlb olunan gəlir üzrə gözlənilən ödənilməli vergilər və əvvəlki illər üçün ödənilməli vergilərdə hər hansı düzəlişlər daxildir. Həmin xərclər hesabat tarixində qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müəyyənləşdirilir.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün istifadə olunan aktivlərin və öhdəliklərin qalıq dəyərləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğləri arasında olan müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış vergi nə uçot, nə də vergilərə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəre təsir göstərən əməliyyatda aktiv və ya öhdəliklərin ilkin tanınması üzrə müvəqqəti fərqlər üçün uçota alınmır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış verginin müəyyənləşdirilməsi hesabat dövrünün sonuna Cəmiyyətin öz aktiv və öhdəliklərinin balans dəyərini bərpa etməyi gözlədiyi formaya əsaslanan vergi nəticələrini əks etdirir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunlara uyğun olaraq, müvəqqəti fərqlərə onlar ləğv ediləcəyi zaman tətbiq ediləcək gözlənilən vergi dərəcələri əsasında müəyyən olunur.

Müvəqqəti fərqlərin, istifadə edilməmiş vergi itkilərinin və kreditlərin əvəzini ödəyə biləcək gələcək vergi tutula bilən gəlirlərin mövcud olacağı ehtimal olunduqda, təxirə salınmış vergi aktivləri uçota alınır. Əlaqədar vergi gəlirinin reallaşdırılması ehtimal olunmadıqda, təxirə salınmış vergi aktivləri azaldılır.

Satış üçün saxlanılan aktivlər

Satış üçün saxlanılan aktivlər, Cəmiyyət tərəfindən vaxtı keçmiş kreditlərin ödənilməsi üçün əldə etdiyi maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərini təmsil edir. Belə aktivlər, xarakterindən və bu aktivlərin bərpası ilə əlaqədar Cəmiyyətin niyyətindən asılı olaraq bina və avadanlıqlar, digər maliyyə aktivləri, investisiya mülkiyyəti və ya digər aktivlərdəki mal-material ehtiyatlar daxil olduqda və ya əldə edildikdə ədalətli dəyərlə tanınır və sonradan onlar üçün uçot siyasətinə uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilir və uçota alınır.

Buraxılmış borc qiymətli kağızları

Borc qiymətli kağızları amortizasiya edilmiş dəyərdə təqdim olunur. Cəmiyyət öz buraxdığı borc qiymətli kağızlarını aldıqda onlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans dəyəri ilə istiqrazın alınmasına xərclənmiş məbləğ arasındakı fərq borcun erkən ödənilməsindən yaranan gəlirə daxil edilir.

Müddətli borc vəsaitləri

Müddətli borc vəsaitlərinə qeyri-rezident banklardan və maliyyə təşkilatlarından götürülmüş sabit ödəniş tarixi və sabit və ya dəyişkən faiz dərəcələri olan kreditlər daxildir. Müddətli borc vəsaitləri amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanır.

Banklara ödəniləcək vəsaitlər

Banklara ödəniləcək vəsaitlər tərəf müqabil olan rezident maliyyə təşkilatı Cəmiyyətə avans şəklində pul və ya digər aktivlər verdikdə uçota alınır. Qeyri-törəmə öhdəlik amortizasiya edilmiş dəyərdə uçota alınır. Cəmiyyət öz borcunu aldıqda öhdəlik maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə borcun alınmasına xərclənmiş məbləğ arasındakı fərq borcun erkən ödənilməsindən yaranan gəlirlərə aid edilir.

İcarələr

Müqavilə bağlanarkən, Cəmiyyət müqavilənin icarə olduğunu və ya icarə elementləri ehtiva etdiyini qiymətləndirir. Bu hal, müqavilənin müəyyən bir ödəniş müqabilində müəyyən edilmiş aktivin təyin edilmiş bir müddət ərzində istifadəsinə nəzarət etmək hüququnun əldə edilməsi zamanı baş verir.

Cəmiyyət icarəçi qismində

Cəmiyyət qısa müddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanıma və ölçmə yanaşmasını tətbiq edir. Cəmiyyət icarə ödənişlərini həyata keçirmək üçün icarə öhdəliklərini, eləcə də əsas aktivlərdən istifadə hüququ təmin edən istifadə hüquqlarını aktiv olaraq tanıyır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aktivlərdən istifadə hüququ

Cəmiyyət aktivlərdən istifadə hüququnu icarənin başlanğıc tarixində tanıyır (əsas aktivin istifadə üçün mövcud olduğu tarix). Aktivlərdən istifadə hüququ yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə ölçülür və icarə öhdəliklərinin yenidən ölçülməsi üçün tənzimlənir. Aktivlərdən istifadə hüququnun dəyərində tanınmış icarə öhdəliklərinin məbləği və alınmış icarə təşviqləri çıxılmaqla başlama tarixinə qədər və ya daha əvvəl edilmiş icarə ödənişləri daxildir. Aktivlərdən istifadə hüququ icarə müddəti ərzində düz xətt əsasında amortizasiya olunur.

İcarəyə götürülmüş aktivin mülkiyyəti icarə müddətinin sonunda Cəmiyyətə keçirsə və ya dəyəri bir alış opsiyasının həyata keçirilməsini əks etdirirsə, amortizasiya aktivin təxmin edilən faydalı ömrü istifadə olunmaqla hesablanır. Aktivlərdən istifadə hüququ da dəyərsizləşməyə məruz qalır.

İcarə öhdəlikləri

İcarənin başlanğıc tarixində Cəmiyyət, icarə müddəti ərzində həyata keçiriləcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülmüş icarə öhdəliklərini tanıyır. İcarə ödənişlərinə, hər hansı alınacaq güzəştli icarə ödənişləri, indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri çıxılmaqla qalıq dəyər zəmanəti ilə ödənilməsi ehtimal olunan məbləğlər daxil olmaqla sabit ödənişlər (maddi sabit ödənişlər daxil olmaqla) daxildir. İcarə ödənişlərinə, həmçinin Cəmiyyət tərəfindən həyata keçirilməsinə əsaslı olaraq müəyyən edilmiş satınalma opsiyonunun icra qiyməti və icarə müddəti Cəmiyyətin ləğv etmə seçimini həyata keçirdiyini əks etdirirsə, icarəyə xitam verildiyi hallarda tətbiq olunan cərimələrin ödənişləri də daxildir.

İndeksdən və dərəcədən asılı olmayan dəyişkən icarə ödənişləri, ödənişə səbəb olan hadisə və ya şərtin baş verdiyi dövrdə xərc olaraq (mal və material ehtiyatlarının istehsalı üçün çəkilmədiyi təqdirdə) tanınır.

İcarə ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən, icarəyə aid olan konkret faiz dərəcəsinin təyin olunması mümkün olmadığı üçün Cəmiyyət icarə müqaviləsinin qüvvəyə mindiyi tarixdə mövcud olan əlavə borcun cəlb edilməsi üzrə faiz dərəcəsiindən istifadə edir. Müqavilənin qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra, icarə öhdəliklərinin məbləği faizlərin artmasını əks etdirmək üçün artırılır və edilmiş icarə ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, icarə öhdəliklərinin balans dəyəri hər hansı bir modifikasiya və ya icarə müddətində, eləcə də icarə ödənişlərində hər hansı bir dəyişiklik olduqda (bu cür icarə ödənişlərini təyin etmək üçün istifadə olunan indeks və ya faiz dərəcəsiindəki dəyişiklik nəticəsində gələcək ödənişlərdə dəyişikliklər) və ya əsas aktivin satın alınması üçün hər hansı bir seçimin qiymətləndirilməsi üzrə dəyişiklik olduğu təqdirdə, yenidən ölçülür.

4 UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMIYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi. EOKZ-nin ölçülməsi metodologiyasının, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ-nin ölçülməsi üzrə metodologiya 23 saylı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

ehtiyatı üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZYZ”), eləcə də makroiqtisadi ssenarilər modelləri. Cəmiyyət müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arandakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ ölçülməsi üzrə ətraflı məlumatlar 23 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Maliyyə aktivlərinin dəyişdirilməsi. Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn şərtlər yenidən razılaşıdırıldıqda), Cəmiyyətin rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliliyinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyərdə yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə əsasən müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də Cəmiyyətin rəhbərliyi kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşıdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və yeni tanınmış kreditlərin ikin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş kimi qəbul edilib- edilməməsi barədə qərar qəbul edərkən mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır. Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, belə kreditlərin şərtlərinin yenidən razılaşıdırılması nəticəsində risk və mükafatlar dəyişməmiş, buna görə də bütün belə kreditlər üzrə kredit alətinin tanınmasına xitam verilməmiş və kredit üzrə dəyərsizləşmə üzrə aid olduğu mərhələdən digərinə köçürülməmişdir.

Binalar və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti. Cəmiyyət, əmlak və avadanlıqların qalan faydalı ömürlərini ən azı hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Ehtimallar əvvəlki təxminlərdən fərqlənirsə, dəyişikliklər “Mühasibat uçotu siyasəti, uçot təxminlərində dəyişikliklər və xətalər” adlı 8 sayılı MUBS-a uyğun olaraq uçot qiymətləndirməsində dəyişiklik hesab olunur. Bu təxminlər binalar və avadanlıqların balans dəyəri və mənfəət və ya zərərdə tanınmış amortizasiya məbləğinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüququ. 16 sayılı MHBS-in tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Cəmiyyət yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimulyaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğvetmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

Təxirə salınmış mənfəət vergisinin tanınması. 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin balans dəyəri müvafiq olaraq 320 min AZN və 294 min AZN təşkil etmişdir. Rəhbərlik, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin balans dəyərinin gələcəkdə tam şəkildə istifadə ediləcəyi qənaətinədir.

5 DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Cari maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş standartlar və şərhələr əlavə olaraq, aşağıdakı standartlar və şərhələr dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir.

MHBS 15 №-li BMUSŞ-un tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarının satış kimi necə uçota alınmasını aydınlaşdırmaq üçün “Satış və geri icarə öhdəlikləri”nə (16 №-li MHBS-a Dəyişikliklər) düzəliş etmişdir. Satış və geri icarə üzrə icarə öhdəlikləri (16 №-li MHBS-a düzəlişlər) icarəçidən istifadə hüququnda saxlanılan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanımaq üçün geri icarədən yaranan icarə öhdəliyini sonradan ölçməsinə tələb edir. Yeni tələblər icarəçi-satıcıya icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

İtkiləri mənfəət və ya zərərdə tanınmasına mane olmur. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Standartın daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

2022-ci ilin oktyabr ayında BMUSS, təşkilatın hesabat dövründən on iki ay ərzində yerinə yetirməli olduğu öhdəliklərin təsnifatına təsirini müəyyən etmək üçün Kovenantlarla Uzunmüddətli Öhdəliklər (1 №-li MHBS-a Dəyişikliklər) adlı düzəliş dərc etdi. Dəyişikliyə əsasən, öhdəliyin qısamüddətli və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsinə yalnız təşkilatın hesabat tarixində və ya ondan əvvəl riayət etməli olduğu şərtlər təsir edir. Bundan əlavə, müəssisə maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdə hesabatların istifadəçilərinə kovensiyalarla uzunmüddətli öhdəliklərin on iki ay ərzində ödənilməsi riskini açıqlamalıdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

Başqa cür göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

6 XALIS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,757	2,283
Maliyyə icarələri üzrə faiz gəliri	1,635	1,491
Banklarda cari hesablar və overnayt yerləşdirmələri	13	13
Cəmi effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz gəlirləri	4,405	3,787
Effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz xərcləri		
Buraxılan borc qiymətli kağızları	(540)	(547)
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(228)	(251)
Müddətli borc vəsaitləri	(28)	(38)
İcarə öhdəliyi	(48)	(16)
Cəmi effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz xərcləri	(844)	(852)
Xalis faiz gəliri	3,561	2,935

7 HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2023- cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2022- ci il tarixində başla çatmış il üzrə
Hesablaşma əməliyyatları	(25)	(21)
Digər	(29)	(7)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(54)	(28)

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

8 İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
İşçilərə ödənişlər	(1,758)	(1,657)
Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödəmələr	—	(287)
Cəmi işçi heyəti ilə bağlı xərclər	<u>(2,070)</u>	<u>(1,944)</u>

9 ÜMUMİ VƏ İNZİBATI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Rəbitə xərcləri	(184)	(155)
Köhnəlmə və amortizasiya	(149)	(133)
Reklam və marketinq xərcləri	(144)	(63)
Peşəkar xidmət haqları	(84)	(82)
Proqram təminatı xərcləri	(73)	(73)
Təmir və texniki xidmət xərcləri	(58)	(113)
Ofis ləvazimatları	(36)	(29)
Kommunal xidmətlər	(31)	(26)
12 aydan az və aşağı dəyərli icarə xərcləri	(27)	(26)
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	(17)	(17)
Digər	(114)	(111)
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	<u>(917)</u>	<u>(828)</u>

10 MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCİ

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Cari il üzrə vergi xərcləri	(157)	(78)
Müvəqqəti fərqlərin yaranması və bərpasına görə təxirə salınmış vergi aktivlərində hərəkət	15	6
Cəmi mənfəət vergisi üzrə (xərc)/mənfəət	<u>(142)</u>	<u>(72)</u>

2023-ci ildə cari və təxirə salınmış vergi üzrə tətbiq olunan vergi dərəcəsi 20% olmuşdur
(2022-ci il: 20%)

31 dekabrda başa çatmış il üzrə effektiv vergi dərəcəsinin üzləşdirilməsi:

	31 dekabr 2023- cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2022- ci il tarixində başla çatmış il üzrə
Vergidən əvvəl mənfəət	1,407	1,609
Qüvvədə olan vergi dərəcəsi ilə mənfəət vergisi (20%)	(281)	(322)
Daimi fərqlərin vergi təsiri	139	250
Mənfəət vergisi üzrə (xərc)/mənfəət	<u>(142)</u>	<u>(72)</u>

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri

MHBS və Azərbaycanın normativ vergiqoyma qaydaları arasında olan fərqlər maliyyə hesabatlılığında və mənfəət vergisinin hesablanmasında müəyyən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlərə səbəb olur. Bu müvəqqəti fərqlərin hərəkətinin vergi effekti 20% dərəcəsində qeydə alınır.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müvəqqəti və gəlirdən çıxılan fərqlərdə dəyişikliklər aşağıda təqdim olunmuşdur:

	1 yanvar 2023-cü il	Mənfəət və ya zərərdə tanınmış	31 dekabr 2023-cü il
Müştərilərə verilmiş kreditlər	33	(59)	(26)
Maliyyə icarələri	26	55	81
Satış üçün saxlanılan aktivlər	191	(1)	190
İcarə öhdəliyi	25	3	28
Digər öhdəliklər	44	(1)	43
Digər aktivlər	12	(2)	10
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	(14)	(6)	(20)
Digər maliyyə aktivləri	(1)	12	11
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(10)	8	(2)
Müddətli borc vəsaitləri	(12)	6	(6)
	294	15	309

	1 yanvar 2022-ci il	Mənfəət və ya zərərdə tanınmış	31 dekabr 2022-ci il
Müştərilərə verilmiş kreditlər	12	21	33
Maliyyə icarələri	21	5	26
Satış üçün saxlanılan aktivlər	222	(31)	191
İcarə öhdəliyi	16	9	25
Digər öhdəliklər	45	(1)	44
Digər aktivlər	12	-	12
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	(7)	(7)	(14)
Digər maliyyə aktivləri	(1)	-	(1)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(13)	3	(10)
Müddətli borc vəsaitləri	(19)	7	(12)
	288	6	294

11 PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Nağd pul vəsaitləri	6	6
Digər banklarda müxbir hesablar		
- reytingi BB- dən BB+ dək	1,973	591
- reytingsiz	179	412
Digər banklarda cəmi müxbir hesablar	2,152	1,003
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,158	1,009

Reytinglər “Fitch” reyting sistemində əsaslanır. 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə daxil olan bütün qalıqlar 1-ci Mərhələyə təsnif edilmişdir və ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat tanınmamışdır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

12 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i	31 dekabr 2022-ci il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i
Biznes kreditləri	3,813	31%	3,378	30%
İstehlak kreditləri	8,307	69%	7,743	70%
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	12,120		11,121	
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(402)		(679)	6%
Xalis müştərilərə verilmiş kreditlər	11,718		10,442	

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə hər bir sahəyə aid müştəri qrupu üzrə kredit qalıqları göstərilmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i	31 dekabr 2022-ci il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i
İstehlak	7,771	64%	6,618	60%
Ticarət və xidmətlər	3,794	31%	3,333	30%
İpoteka	536	5%	1,124	10%
Kənd təsərrüfatı	14	0%	20	0%
Digər	5	0%	26	0%
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	12,120		11,121	
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(402)		(679)	
Xalis müştərilərə verilmiş kreditlər	11,718		10,442	

Zərəər ehtiyatı

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərəər ehtiyatının ilin əvvəlinə olan qalıqları ilə ilin sonuna olan qalıqları ilə üzləşdirilməsi əks olunmuşdur:

	2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
1 yanvar tarixinə qalıq	94	33	552	679
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(9)	9	-	-
3-cü Mərhələyə keçid	(56)	(19)	75	-
Zərəər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(5)	(14)	(1,356)	(1,375)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	101	13	24	138
Silinmələr	-	-	(206)	(206)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	1,161	1,161
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərində düzəliş	-	-	5	5
31 dekabr tarixinə qalıq	125	22	255	402

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	2022-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
1 yanvar tarixinə qalıq	95	8	1,002	1,105
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(4)	5	(1)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(81)	(8)	89	-
Zərərlə ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	7	(1)	(1,479)	(1,473)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	77	29	13	119
Silinmələr	-	-	(283)	(283)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	1,195	1,195
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəliş	-	-	16	16
31 dekabr tarixinə qalıq	94	33	552	679

	2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	34	14	307	355
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(2)	2	-	-
3-cü Mərhələyə keçid	(19)	(10)	29	-
Zərərlə ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(7)	(4)	(908)	(919)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	42	7	13	62
Silinmələr	-	-	(115)	(115)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	836	836
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəliş	-	-	2	2
31 dekabr tarixinə qalıq	48	9	164	221

	2022-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	27	5	576	608
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(2)	2	-	-
3-cü Mərhələyə keçid	(30)	(8)	38	-
Zərərlə ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	10	3	(964)	(951)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	29	12	9	50
Silinmələr	-	-	(117)	(117)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	760	760
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəliş	-	-	5	5
31 dekabr tarixinə qalıq	34	14	307	355

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	60	19	245	324
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(7)	7	-	-
3-cü Mərhələyə keçid	(37)	(9)	46	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	2	(10)	(448)	(456)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	59	6	11	76
Silinmələr	-	-	(91)	(91)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	325	325
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərində düzəliş	-	-	3	3
31 dekabr tarixinə qalıq	77	13	91	181

	2022-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	68	3	426	497
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(2)	3	(1)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(51)	-	51	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(3)	(4)	(515)	(522)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	48	17	4	69
Silinmələr	-	-	(166)	(166)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	435	435
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərində düzəliş	-	-	11	11
31 dekabr tarixinə qalıq	60	19	245	324

2023 və 2022-ci illər ərzində silinmiş kreditlər Cəmiyyətin kreditlər üzrə borc məbləğlərinin bərpası üzrə daxili prosedurlarına əməl etməsi məqsədilə hüquqi tədbirlər predmeti ola bilər.

2023 və 2022-ci illər üzrə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə hesablanmış alınacaq faizlər müvafiq olaraq, 240 min AZN və 231 min AZN təşkil etmişdir.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti haqqında məlumat təqdim olunmuşdur.

	31 dekabr 2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
Gecikməmiş	11,190	129	77	11,396
30 gündən az gecikmiş	281	-	10	291
30-89 gün gecikmiş	3	72	15	90
90-179 gün gecikmiş	-	-	80	80
180-360 gün gecikmiş	-	-	114	114
360 gündən çox gecikmiş	-	-	149	149
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	11,474	201	445	12,120
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(125)	(22)	(255)	(402)
Balans dəyəri	11,349	179	190	11,718

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	31 dekabr 2022-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
Gecikməmiş	9,332	283	125	9,740
30 gündən az gecikmiş	157	3	58	218
30-89 gün gecikmiş	1	90	13	104
90-179 gün gecikmiş	-	-	149	149
180-360 gün gecikmiş	-	-	228	228
360 gündən çox gecikmiş	-	-	682	682
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	9,490	376	1,255	11,121
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(94)	(33)	(552)	(679)
Balans dəyəri	9,396	343	703	10,442

	31 dekabr 2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
Gecikməmiş	3,402	9	50	3,461
30 gündən az gecikmiş	83	-	5	88
30-89 gün gecikmiş	3	33	8	44
90-179 gün gecikmiş	-	-	39	39
180-360 gün gecikmiş	-	-	59	59
360 gündən çox gecikmiş	-	-	122	122
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	3,488	42	283	3,813
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(48)	(9)	(164)	(221)
Balans dəyəri	3,440	33	119	3,592

	31 dekabr 2022-ci il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
Gecikməmiş	2,493	68	39	2,600
30 gündən az gecikmiş	46	3	38	87
30-89 gün gecikmiş	1	42	11	54
90-179 gün gecikmiş	-	-	86	86
180-360 gün gecikmiş	-	-	47	47
360 gündən çox gecikmiş	-	-	504	504
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	2,540	113	725	3,378
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(34)	(14)	(307)	(355)
Balans dəyəri	2,506	99	418	3,023

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	31 dekabr 2023-cü il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
Gecikməmiş	7,788	120	27	7,935
30 gündən az gecikmiş	198	-	5	203
30-89 gün gecikmiş	-	39	7	46
90-179 gün gecikmiş	-	-	41	41
180-360 gün gecikmiş	-	-	55	55
360 gündən çox gecikmiş	-	-	27	27
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	7,986	159	162	8,307
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(77)	(13)	(91)	(181)
Balans dəyəri	7,909	146	71	8,126

	31 dekabr 2022-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
Gecikməmiş	6,839	215	86	7,140
30 gündən az gecikmiş	111	-	20	131
30-89 gün gecikmiş	-	48	2	50
90-179 gün gecikmiş	-	-	63	63
180-360 gün gecikmiş	-	-	181	181
360 gündən çox gecikmiş	-	-	178	178
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	6,950	263	530	7,743
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(60)	(19)	(245)	(324)
Balans dəyəri	6,890	244	285	7,419

Saxlanılan girov və kredit təminatları

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş dəyərsizləşmiş kreditlər və mümkün zərərlərin təsirini azaltmaq üçün saxlanılan əlaqəli girov haqqında məlumat təqdim olunur. Girovların ədalətli dəyəri hesabat tarixinə yenilənmişdir.

Hər kredit üçün girovun ədalətli dəyəri aid olduğu kreditin balans dəyərində əlavə edilmişdir.

	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri					
	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	283	(164)	119	10	193	203
İstehlak kreditləri	162	(91)	71	-	141	141
Cəmi müştərilərə verilmiş dəyərsizləşmiş kreditlər	445	(255)	190	10	334	344

Ümumi balans dəyəri 190 min AZN olan müştərilərə verilmiş və müvafiq olaraq dəyərsizləşmiş kreditlər 154 min AZN-dən çox məbləğdə girov ilə təmin edilmişdir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-ci il tarixinə dəyərsizləşmə çıxılmaqla müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə girovlar girov növünə əsasən göstərilmişdir:

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	3,813	(222)	3,591	40	803	843
İstehlak kreditləri	8,307	(180)	8,127	-	1,293	1,293
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	12,120	(402)	11,718	40	2,096	2,136

Ümumi balans dəyəri 11,718 min AZN olan müştərilərə verilmiş kreditlər 9,582 min AZN girov ilə təmin edilmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş dəyərsizləşmiş kreditlər və mümkün zərərlərin təsirini azaltmaq üçün saxlanılan əlaqəli girov haqqında məlumat təqdim olunur. Girovların ədalətli dəyəri hesabat tarixinə yenilənmişdir.

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	726	(307)	419	31	1,194	1,224
İstehlak kreditləri	529	(245)	284	-	430	430
Cəmi müştərilərə verilmiş dəyərsizləşmiş kreditlər	1,255	(552)	703	31	1,624	1,654

Ümumi balans dəyəri 703 min AZN olan müştərilərə verilmiş və müvafiq olaraq dəyərsizləşmiş kreditlər 951 min AZN girov ilə təmin edilmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə dəyərsizləşmə çıxılmaqla müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə girovlar girov növünə əsasən göstərilmişdir:

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	3,378	(355)	3,023	73	1,684	1,758
İstehlak kreditləri	7,743	(324)	7,419	2	2,301	2,303
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	11,121	(679)	10,442	75	3,986	4,061

Ümumi balans dəyəri 10,442 min AZN olan müştərilərə verilmiş kreditlər 6,381 min AZN girov ilə təmin edilmişdir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Əhəmiyyətli kredit riskləri

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin kredit qalığı kapitalının 10%-ni keçən borcalanları və ya bir-biri ilə əlaqəli borcalanlar qrupu olmamışdır.

Kreditlərin ödəniş müddətləri

Kredit portfelinin müddətləri haqqında məlumat 23 sayılı Qeyddə verilmişdir; burada hesabat tarixindən başlayaraq kreditlərin müqavilə üzrə qalan ödəniş müddətləri göstərilmişdir.

13 MALİYYƏ İCARƏLƏRİ

Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin icarədar olduğu nəqliyyat vasitələri və avadanlıqların icarələri üzrə maliyyə icarəsi üzrə alınacaq vəsaitlərin təhlili verilmişdir.

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Maliyyə icarəsinə ümumi investisiya, alınacaq vəsaitlər		
Bir ildən az	3,027	2,823
Bir ildən beş ilədək	2,283	1,860
Maliyyə icarəsinə xalis investisiya	5,310	4,683
Çıxılсын: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(253)	(153)
	5,057	4,530

Cəmiyyət maliyyə icarəsinə EOKZ qiymətləndirməsi zamanı biznes krediti kimi yanaşır. 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq, ümumilikdə 253 min AZN və 153 min AZN məbləğində ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatı tanınmışdır.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə maliyyə icarəsi üzrə alınacaq vəsaitlərə daxil edilmiş məbləğ müvafiq olaraq 90 min AZN və 70 min AZN təşkil etmişdir

14 ƏMLAK, TİKİLİ VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Aktivlərdən istifadə hüququ (tikililər)	İcarə obyektinin təkmilləşdi- rilməsi	Ofis və kompüter avadanlıqları	Mebel	Nəqliyyat vasitələri	Kompüter proqramları və lisensiyaları	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2023-cü il tarixinə qalıq	379	454	408	125	29	229	1,624
Əlavələr	338	59	169	-	30	-	596
Tanınmamın dayandırılması/silinmələr	(26)	-	(40)	-	(20)	-	(86)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq	691	513	537	125	39	229	2,134
Köhnəlmə və amortizasiya							
1 yanvar 2023-cü il tarixinə qalıq	(265)	(454)	(350)	(106)	(19)	(215)	(1,409)
İl ərzində köhnəlmə və amortizasiya	(67)	(3)	(56)	(8)	(10)	(5)	(149)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	17	-	45	-	8	-	70
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq	(315)	(457)	(361)	(114)	(21)	(220)	(1,488)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	376	56	176	11	18	9	646

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ**

**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)**

	Aktivlərdən istifadə hüququ (tikililər)	İcarə obyektinin təkmilləşdi- rilməsi	Ofis və kompüter avadanlıqları	Mebel	Nəqliyyat vasitələri	Kompüter proqramları və lisensiyaları	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2022-cü il tarixinə qalıq	265	454	410	130	29	227	1,515
Əlavələr	109	-	6	1	-	2	118
Modifikasiyanın təsiri	5	-	-	-	-	-	5
Tanınmamının dayandırılması/silinmələr	-	-	(8)	(6)	-	-	(14)
31 dekabr 2022-cü il tarixinə qalıq	379	454	408	125	29	229	1,624
Köhnəlmə və amortizasiya							
1 yanvar 2022-cü il tarixinə qalıq	(187)	(452)	(322)	(104)	(16)	(209)	(1,290)
İl ərzində köhnəlmə və amortizasiya	(78)	(2)	(36)	(8)	(3)	(6)	(133)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	-	-	8	6	-	-	14
31 dekabr 2022-cü il tarixinə qalıq	(265)	(454)	(350)	(106)	(19)	(215)	(1,409)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2022-cü il tarixinə	114	-	58	19	10	14	215

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə borc vəsaitləri üçün girov olaraq heç bir əmlak və avadanlıq mövcud olmamışdır.

15 SATIŞ ÜÇÜN SAXLANILAN AKTİVLƏR

Cəmiyyət 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə təminat olaraq saxlanılan girovları müsadirə edərək, satış üçün saxlanılan qeyri-maliyyə aktivlərini əldə etmişdir. Cəmiyyət, bazar şərtlərinin dəyişməsi nəzərə alınmaqla məqbul bir qiymətə təklif etməklə satışa çıxarılan aktivlərin fəal şəkildə satılması söylərinə davam edir. 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərindəki məlumatlara görə satışda olan bütün aktivlər daşınmaz əmlak olmuşdur.

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Müsadirə edilmiş girovlar	1,353	1,616
Satış xərcləri çıxılmaqla, ədalətli dəyerdə məcmu dəyişiklik	(952)	(961)
İlin sonuna qalıq	401	655

Cəmiyyət 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il ərzində satış üçün saxlanılan aktivlər üzrə 9 min AZN məbləğində ədalətli dəyər gəliri tanımışdır (31 dekabr 2022-ci il: 153 min AZN dəyərində zərər).

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

16 DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Digər maliyyə aktivləri:		
Vasitəçilərdən alınacaq vəsaitlər	190	137
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(54)	(54)
Cəmi digər maliyyə aktivləri	136	83
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Əmlak və avadanlıqlar üzrə avans ödənişləri	-	37
Xidmətlər üzrə avans ödənişləri	97	31
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	97	68
Cəmi digər aktivlər	233	151

17 BANKLARA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
“Kapital Bank” ASC-dən alınmış kreditlər	-	424
“Yelo Bank” ASC-dən alınmış kreditlər	-	187
“Paşa Bank” ASC-dən alınmış kreditlər	5,498	31
Cəmi banklara ödəniləcək vəsaitlər	5,498	642

“Paşa Bank” ASC-yə ödəniləcək əsas borc qalığı 5,471 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: 31 min AZN), hesablanmış faiz qalığı isə 27 min AZN (31 dekabr 2022-ci il: sıfır) təşkil etmişdir. Bu kreditlər 2022-ci ilin may ayında 14% illik faiz dərəcəsi ilə əldə edilmiş və ödəmə müddəti 2022-ci ilin dekabr ayında başa çatmış 6,000 min AZN və 2021-ci ilin avqust ayında 13% illik faiz dərəcəsi ilə əldə edilmiş və ödəmə müddəti 2023-cü ilin yanvar ayında başa çatmış 500 min AZN-dən ibarətdir.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə banklara ödəniləcək vəsaitlərə daxil edilmiş hesablanmış faizlər müvafiq olaraq 27 min və 5 min AZN təşkil etmişdir.

Cəmiyyətin bu borclarla bağlı heç bir xüsusi maliyyə şərtlərinə əməl etmək üzrə öhdəliyi yoxdur.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə banklara ödəniləcək vəsaitlərin qalıqları üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İlinə əvvəlinə qalıq	642	2,839
Daxilolmalar	6,000	500
Borcun geri ödənilməsi	(1,167)	(2,696)
Pul vəsaitlərinin hərəkətinin maliyyələşdirilməsi üzrə cəmi dəyişikliklər	5,475	643
Faiz xərcləri	228	251
Ödənilmiş faiz	(205)	(252)
İlin sonunda qalıq	5,498	642

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

18 MÜDDƏTLİ BORC VƏSAİTLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
ARMB-dən borc alınmış vəsaitlər	335	490
Cəmi müddətli borc vəsaitləri	335	490

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı

Fərmana müvafiq olaraq, 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il ərzində, ARMB-dən 5 il müddətinə illik 0.1% faiz dərəcəsi ilə 728 min AZN məbləğində borc alınmışdır. Kreditlərin restrukturizasiyasının maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə ARMB-dən alınan borc faizləri, yarandığı tarixə olan bazar nisbətindən aşağıdır, bu səbəbdən Cəmiyyət bu borc vəsaitlərinin ilkin tanınması zamanı mənfəəti tanımışdır.

Cəmiyyət və Azərbaycan Respublikası adından zəmanətçi kimi çıxış edən Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi arasında imzalanmış müqaviləyə uyğun olaraq, Cəmiyyət ARMB-dən alınmış borcların 0.5%-i həcmində zəmanət haqqı ödəmişdir.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müddətli borc qalıqlarındakı hərəkətlər aşağıdakı cədvəldə təqdim olunmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	490	635
Ödənişlər	(148)	(96)
Pul vəsaitlərinin hərəkətinin maliyyələşdirilməsi üzrə cəmidəyişikliklər	342	539
Faiz xərci	28	38
Ödənilmiş faiz	(35)	(87)
İlin sonuna qalıq	335	490

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə müddətli borc vəsaitləri üzrə ödəniləcək hesablanmış faizlər, müvafiq olaraq, 99 min AZN və 20 min AZN təşkil etmişdir.

19 BURAXILMIŞ BORC QIYMƏTLİ KAĞIZLAR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Reyestrində qeydiyyatda alınmış istiqrazlar	2,060	5,120
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	2,060	5,120

Buraxılmış borc qiymətli kağızları Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsində qeydiyyatda alınmış, 31 dekabr 2023-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri 2,060 min AZN olan və hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN, illik sabit kupon dərəcəsi 12%-ə bərabər olan və ödəmə müddəti 2024-cü ildə başa çatacaq 2 min istiqrazı təmsil edir.

İstiqrazlar üzrə faizlər 6 aydan bir ödənilir. İstiqraz sahiblərinin ödəmə müddəti başa çatdıqda əsas borcun qaytarılmasını tələb etmək hüququ vardır. İstiqrazların təkrar bazarlarda satışı və alışı ilə bağlı heç bir məhdudiyət yoxdur.

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarına daxil edilmiş ödəniləcək hesablanmış faizlər 31 dekabr 2023-ci il tarixinə 176 mindir (31 dekabr 2022-ci il: 236 min).

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının ilin əvvəlinə və ilin sonuna olan məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə yaranan müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	5,120	3,034
Daxilolmalar	(3,000)	2,000
Ödənilmiş əməliyyat xərcləri	-	(41)
Pul vəsaitlərinin hərəkətinin maliyyələşdirilməsi üzrə cəmi dəyişikliklər	2,120	4,993
Faiz xərci	547	547
Ödənilmiş faiz	(607)	(420)
İlin sonuna qalıq	2,060	5,120

20 İCARƏ ÖHDƏLİYİ

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İcarə öhdəlikləri (cari)	94	75
İcarə öhdəlikləri (uzun müddətli)	306	50
Cəmi icarə öhdəlikləri	400	125

31 dekabr 2023-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri üzrə öhdəlik aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	137	366	503
Maliyyə xərcləri	(43)	(60)	(103)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis cari dəyər	94	306	40

31 dekabr 2022-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri üzrə öhdəlik aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	90	55	145
Maliyyə xərcləri	(15)	(5)	(20)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə xalis cari dəyər	75	50	125

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

İlin əvvəlinə və sonuna olan icarə öhdəlikləri üzrə məbləğlərin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi aşağıda təqdim olunmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	125	79
Pul vəsaitinin hərəkəti		
İcarə öhdəliyinin əsas hissəsinin yenidən ödənilməsi	(50)	(68)
İcarə öhdəliyinin faiz hissəsinin yenidən ödənilməsi	(48)	(16)
Nağdsız dəyişikliklər		
Faiz xərci	48	16
Əlavələr	338	109
Modifikasiyalar	-	5
Tanınmanın dayandırılması	(13)	-
İlin sonuna qalıq	400	125

21 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Xidmətlər üzrə ödəniləcək vəsaitlər	20	40
Digər	97	84
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	117	124
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	164	181
Alınmış avanslar	97	82
Mənfəət vergisindən başqa digər ödəniləcək vergilər	39	44
Hesablanmış öhdəliklər	83	24
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	383	331
Cəmi digər öhdəliklər	500	455

22 NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin iştirakçıları tərəfindən qoyulmuş töhfələri əks etdirir. Cəmiyyətin iştirakçıları öz qoyduqları məbləğlərə mütənasib olaraq Cəmiyyət iştirakçılarının illik və ümumi yığıncaqlarında səs vermək hüququna malikdirlər.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə nizamnamə kapitalı 8,453 min AZN təşkil etmişdir. 31 dekabr 2023-ci il tarixinə Cəmiyyətin kapitalı 100% “TBC Bank” Səhmdar Cəmiyyətinə məxsus olmuşdur. 2023-cü il ərzində iştirakçılar tərəfindən nizamnamə kapitalına töhfə verilməmişdir (2022: sıfır)

23 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ, KORPORATİV İDARƏÇİLİK VƏ DAXİLİ NƏZARƏT

Korporativ idarəetmə strukturu

Cəmiyyət Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi təsis edilmişdir. Cəmiyyətin ali idarəedici orqanı Təsisçilərin Ümumi Yığıncağıdır. Bu yığıncaq illik olaraq və ya fəvqəladə hallarda çağrılır. Təsisçilərin Ümumi Yığıncağı Cəmiyyətin əməliyyatlarına dair strateji qərarlar qəbul edir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təsisçilərin Ümumi Yığıncağı Direktorlar Şurasını təyin edir. Direktorlar Şurası Cəmiyyətin fəaliyyətinə ümumi nəzarəti təmin edir.

Azərbaycan qanunvericiliyi və Cəmiyyətin nizamnaməsi Direktorlar Şurasının və direktorun təsdiq etdiyi qərarlar siyahısını müəyyən edir.

Cəmiyyətin ümumi fəaliyyətinə baş direktor cənab Əjdər Əliyev, direktorun birinci müavini Aytən Bağırova və direktor müavini Mənsir Daşdəmirov tərəfindən təmsil olunan Cəmiyyətin İdarə Heyəti rəhbərlik edir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Direktorlar Şurasının qərarlarının icrasına cavabdehdir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Cəmiyyətin Direktorlar Şurasına hesabat verir.

Daxili nəzarət üzrə siyasət və prosedurlar

Baş direktor Cəmiyyətdə əməliyyatların həcminə və xarakterinə uyğun olan daxili nəzarət sistemlərinin işlənilməsi, hazırlanması, icrası və saxlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarət sistemlərinin məqsədi aşağıdakıları təmin etməkdir:

- Risklərin düzgün və hərtərəfli qiymətləndirilməsi və idarə olunması;
- Düzgün biznes, mühasibatlıq və maliyyə hesabatı funksiyaları, o cümlədən əməliyyatların düzgün təsdiqi, emalı və qeydə alınması;
- Mühasibatlıq qeydlərinin, rəhbərlik məlumatının, normativ hesabatların tamlığı, dəqiqliyi və vaxtında hazırlanması;
- İT sistemlərinin etibarlılığı, məlumatlar və sistemlərin bütövlüyü və mühafizəsi;
- Saxtakar və ya qeyri-qanuni hərəkətlərin, o cümlədən aktivlərin mənimsənilməsinin aradan qaldırılması;
- Qanun və qaydaların tələblərinə uyğunluq.

Rəhbərlik risklərin aşkarlanması və qiymətləndirilməsi, nəzarət sistemlərinin yaradılması və onların səmərəliliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik Cəmiyyətin daxili nəzarət sistemlərinin səmərəliliyinə nəzarət edir və mütəmadi olaraq əlavə nəzarət sistemləri tətbiq edir, yaxud zəruri hesab olunduqda, mövcud nəzarət sistemlərinə düzəlişlər edir.

Daxili audit xidmətinin əsas funksiyalarına daxildir:

- Bütövlükdə daxili nəzarət sisteminin auditü və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, əsas rəhbərlik strukturlarının qərarlarının icrası;
- Risklərin və Cəmiyyətin daxili sənədləri ilə tənzimlənən risklərin idarə edilməsi prosedurlarının qiymətləndirilmə metodologiyasının səmərəliliyinin auditü (metodlar, proqramlar, qaydalar və prosedurlar);
- Mühasibatlıq və hesabat funksiyasının ədalətliyi, tamlığı və vaxtında icrasının, maliyyə məlumatının toplanması və təqdim olunmasının etibarlılığının (o cümlədən, etibarlılığı, tamlığı və obyektivliyi) auditü və sınaqdan keçirilməsi;
- Cəmiyyətin əmlakının təhlükəsiz saxlanmasına tətbiq oluna bilən üsulların auditü;
- İqtisadi əsaslılığın, əməliyyatların və digər sövdələşmələrin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi;
- Daxili nəzarət prosesləri və prosedurlarının auditü.

Daxili Audit funksiyası rəhbərlikdən ayrılır və birbaşa Audit Komitəsinə və Müşahidə Şurasına hesabat verir. Daxili Audit yoxlamalarının nəticələri müvafiq biznes prosesi menecerləri ilə müzakirə olunur, yekunlar isə Cəmiyyətin rəhbərliyinə təqdim olunur.

Cəmiyyətin daxili nəzarət sistemi aşağıdakı şəxslərdən ibarətdir:

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

- Baş direktor və Direktorlar Şurası;
- Baş mühasib;
- Təhlükəsizlik funksiyası, o cümlədən İT təhlükəsizlik;
- İnsan resursları funksiyası;
- Daxili audit xidməti;
- Nəzarət departamenti.

Müəyyən edilmiş standartlar, siyasətlər və prosedurlara uyğunluq üzrə məsul olan digər əməkdaşlar, bölmə və funksiyalar, o cümlədən:

- Filialların və biznes bölmələrinin rəhbərləri;
- Hüquqşünas – hüquqi və normativ tələblərə uyğunluq üzrə məsul olan əməkdaş;
- Nəzarət öhdəliklərinə malik digər əməkdaşlar/bölmələr.

Rəhbərlik Cəmiyyətin risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri, o cümlədən daxili audit funksiyası ilə əlaqədar ARMB-nin tələblərinə uyğun olduğunu və risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemlərinin əməliyyatların həcmi, xarakteri və mürəkkəbliyinə müvafiq olduğunu hesab edir.

Risklərin idarə edilməsi siyasəti və prosedurları

Cəmiyyət hazırda Cəmiyyətin qarşılaşdığı riskləri müəyyənləşdirmək, təhlil və idarə etmək, müvafiq risk məhdudiyətləri və nəzarətini təşkil etmək, davamlı olaraq riskin səviyyəsinə nəzarət etmək və məhdudiyətlərə əməl etmək məqsədi daşıyan Risklərin idarə edilməsi şöbəsinə malikdir.

Direktorlar Şurası risklərin idarə edilməsi çərçivəsində nəzarətə, əsas risklərin idarə edilməsinə nəzarətə, risklərin idarə edilməsi siyasətlərinə, o cümlədən, böyük xərclərin əhəmiyyətli dərəcədə təsdiqinə görə məsuliyyət daşıyır.

Baş direktor risklərin azaldılması üzrə tədbirlərin monitorinqi və həyata keçirilməsinə, Cəmiyyətin müəyyən edilmiş risk parametrləri daxilində fəaliyyət göstərməsinin təmin edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. O, həmçinin, ARMB-nin müəyyən etdiyi risk hədlərinə Cəmiyyətin əməl etməsinə nəzarət edir. Cəmiyyətin risklərin idarə edilməsi prosedurlarının səmərəliliyinə və onların ardıcıl tətbiqinə nəzarət etmək məqsədilə, Cəmiyyətin baş direktoru daxili audit funksiyasının hazırladığı hesabatları müntəzəm olaraq əldə edir, bu hesabatların məzmununu müzakirə edir və təklif edilən təshihedici tədbirləri nəzərdən keçirir.

Digər risklərlə yanaşı, Cəmiyyət əməliyyat risklərinə də nəzarət edir və hər ay rəhbərliyə ətraflı əməliyyat riski hesabatı təqdim edilir.

Kredit riski – Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə qaynaqlanan məbləğlər

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi zamanı istifadə olunan məlumat, fərziyyələr və üsullar

3 sayılı Qeyddə mühasibat uçotu siyasətinə baxın.

Kredit riskində əhəmiyyətli artım

İlkin tanınmadan sonra maliyyə aləti üzrə defolt riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını müəyyən edərkən Cəmiyyət əlavə xərc və ya səy tələb etməyən əsaslı və dəstəkləyici məlumatı nəzərdən keçirir. Bura kəmiyyət və keyfiyyət məlumatı, Cəmiyyətin keçmiş təcrübəsi, kredit qiymətləndirməsinə əsaslanan təhlil və proqnoz məlumatları daxildir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Qiyətləndirmənin məqsədi aşağıdakıları müqayisə etməklə kredit riskində əhəmiyyətli artımın baş verib-vermədiyini müəyyən etməkdir:

- hesabat tarixində qalan dövr üçün defolt ehtimalı (DE); və
- kredit riskinə məruz qalan məbləğin ilkin tanınması zamanı müəyyən edilmiş və hazırkı tarixə qalan dövr üçün hesablanmış defolt ehtimalı (vaxtından əvvəl ödənişə dair gözləntilərdə dəyişikliklərə uyğun düzəliş edilməklə).

Cəmiyyət kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını müəyyən etmək üçün üç meyardan istifadə edir:

- kredit məbləği 30 gündən çox gecikdirilmişdir;
- müqavilə kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivinin təyinatında təsvir edilməyən şərtlər altında restrukturlaşdırılmışdır;
- Bank bir və ya daha çox gün müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi üçün Cəmiyyətin hesab qalıqlarından istifadəsi məhdudlaşdırılmışdır və ya əmanətləri üzrə ödənişlər gecikdirilmişdir.

Banklara yerləşdirilən məbləğlər və ya korporativ müştərilərə verilən kreditlərin kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artdığı qənaətinə gəlmək üçün keyfiyyət amillərinə də əsaslanmaq olar. Bu keyfiyyət amillərinin Cəmiyyətin mütəmadi aparılan kəmiyyət təhlillərində tam əksini tapmayan kredit riskinin idarə edilməsi prosesləri ilə bağlılığı olur. Bu nəzarət siyahısına düşmüş yerləşdirmələr kimi yüksək risk meyarlarına cavab verən məbləğlərə aiddir. Belə keyfiyyət meyarları mütəxəssis mühakiməsinə və müvafiq tarixi təcrübəyə əsaslanır.

Gecikmə günləri tam ödənişin edilmədiyi ilk gündən başlayaraq hesablanır. Gecikmə günləri borcalan üçün tanınan hər hansı möhləti nəzərə almadan hesablanır.

İlkin tanınmadan sonra kredit riskində əhəmiyyəti artımın olmadığına dair sübut olarsa alət üzrə zərər ehtiyatı yenidən 12 aylıq ehtimal olunan kredit zərəri kimi hesablanır.

Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması

Cəmiyyətin kreditləri üçün defolt ehtimalı (%) Markov zənciri üsulu ilə, yəni təhlil edilən dövr ərzində gecikdirilmiş müddət intervalları boyu kreditin stoxastik keçid matrislərinə əsasən hesablanır.

Cəmiyyət xidmət növləri üzrə kredit riski haqqında ödəmə və defolt məlumatı toplayır. Defolt ehtimalını hesablamaq üçün Cəmiyyət 2016-cı ilin iyul ayından başlayaraq tarixi məlumatı istifadə edir.

Defolt ehtimalını hesablamaq üçün təhlil edilən dövrün əvvəlində (rezerv dərəcələrinin hesablandığı tarixdən əvvəlki il) mövcud olan bütün kreditlər gecikmə intervallarına əsasən sıralanır:

- “gecikməmiş”,
- “1-30 gün gecikmiş”,
- “31-60 gün gecikmiş”,
- “61-90 gün gecikmiş”,
- “defolt”.

Risk qrupları arasında orta miqrasiya matrisi kollektiv əsasla tarixi miqrasiya məlumatına əsasən müəyyən edilir.

9 sayılı MHBS-in tələb etdiyi kimi Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərini hesablayarkən proqnoz məlumatından istifadə edir. Defolt ehtimalı parametri makroiqtisadi amillərdə gələcək dəyişiklikləri nəzərə almaqla uçota alınır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Defoltun izahı

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər üçün meyarlar 3 saylı Qeyddə açıqlanmışdır.

Proqnoz məlumatının tətbiqi

Cəmiyyət proqnoz məlumatını həm maliyyə alətinin kredit riskinin ilkin tanınmadan sorna əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını qiymətləndirmək, həm də ehtimal olunan kredit zərərlərini ölçmək üçün tətbiq edir. Cəmiyyət proqnoz məlumatını qiymətləndirərkən ekspert mühakiməsindən istifadə edir. Bu qiymətləndirmə həmçinin kənar məlumata əsaslanır.

9 saylı MHBS-in əsas tələblərindən birinə görə proqnoz məlumatı defolt ehtimalından bütün dövrdə asılılığı və tarixi defolt dərəcələrinin hərəkətini izah edən reqressiya modelləri üçün tətbiq edilməli, seçilmiş makroiqtisadi parametrlər defolt ehtimalını konkret zamana uyğunlaşdırmaq üçün defolt ehtimalı əyrisinə düzəliş etməlidir.

Cəmiyyət tarixi məlumatın təhlilindən istifadə edərək kredit riski və kredit zərərlərinin əsas amillərini aşkar etmiş və sənədləşdirmiş, makroiqtisadi parametr və kredit riski və kredit zərərləri arasında əlaqələri hesablamışdır.

Makroiqtisadi göstəricilər inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə defolt ehtimalının elmi tədqiqat nəticələrinə əsasən seçilmişdir. Ən önəmli makroiqtisadi göstəriciləri real neft qiymətləri və orta aylıq əmək haqqıdır. Göstəricilər Cəmiyyətin borcalanlarının kredit qabiliyyətinə ən böyük təsiri əks etdirməlidir, belə ki, Cəmiyyətin borcalanları əhalinin aşağı və ya ortadan aşağı gəlirli təbəqəsidir.

Nəzərə alınan kənar məlumata dövlət orqanları və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı kimi monetar orqanların dərc etdiyi iqtisadi məlumat və proqnozlar aiddir. Cəmiyyət 3 illik makroiqtisadi məlumatı təhlil etmişdir.

Modifikasiya edilmiş maliyyə aktivləri

Kredit müqaviləsinin şərtləri bazar şəraitinin dəyişməsi, müştərilərin saxlanması və müştərinin kredit qabiliyyətliliyinin cari və ya mümkün pisləşməsi ilə bağlı olmayan digər amillər daxil olmaqla, bir sıra səbəblərdən dəyişdirilə bilər. 3 saylı Qeyddə təsvir edilən uçot siyasətinə əsasən şərtləri dəyişdirilmiş mövcud kreditin tanınması dayandırılma və şərtləri yenidən razılaşıdırılaraq ədalətli dəyərdə yenidən tanınma bilər.

Maliyyə aktivinin şərtləri modifikasiya edildikdə və modifikasiya tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnmədikdə aktivin kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığı aşağıdakıların müqayisəsini əks etdirir:

- modifikasiya şərtlərinə əsasən hesabat tarixində aktivin qalan bütün dövr üçün defolt ehtimalı;
- ilkin tanınma zamanı olan məlumat və ilkin müqavilə şərtlərinə əsasən aktivin qalan bütün dövr üçün defolt ehtimalı.

Modifikasiya tanınmanın dayandırılması ilə nəticələndikdə yeni kredit tanınır və 1-ci Mərhələyə təsnif edilir (həmin zaman kredit üzrə dəyərsizləşmədiyi ehtimal edilir).

Cəmiyyət borcların qaytarılması fürsətlərini maksimum artırmaq və defolt riskini minimuma endirmək üçün müştərilərə verilmiş kreditlərin şərtlərini maliyyə çətinlikləri kimi yenidən razılaşıdırır (praktikada “kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi” adlandırılır). Cəmiyyətin kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi siyasətinə əsasən, kredit şərtləri hər bir müştəri üçün fərdi qaydada o halda nəzərdən keçirilir ki, borcalan öz borcu üzrə hal-hazırda defoltdadır və ya defolt riski yüksəkdir, borcalanın öz borcunu ilkin müqavilə şərtləri əsasında ödəməsi üçün bütün məqsədəuyğun səylərindən istifadə etməsi barədə sübutlar mövcuddur və borcalanın nəzərdən keçirilmiş şərtlərə əməl edə biləcəyi gözlənilir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Yeni şərtlərə adətən ödəniş müddətinin uzadılması, faiz ödənişlərinin zamanlamasının və kredit şərtlərinin dəyişdirilməsi daxildir. Həm pərakəndə, həm də biznes kreditlərinin şərtləri nəzərdən keçirilə bilər.

Cəmiyyətin kredit şərtlərini yenidən nəzərdən keçirmək siyasətinin bir hissəsi kimi dəyişikliyə uğramış maliyyə aktivləri üçün, Defolt ehtimalı proqnozu dəyişikliyin Cəmiyyətin faiz və əsas məbləği toplamaq qabiliyyətini artırır-artırmadığını və ya bərpa etdiyini və Cəmiyyətin kredit şərtlərini nəzərdən keçirmək sahəsində keçmiş təcrübəsini əks etdirir. Bu prosesin bir hissəsi kimi Cəmiyyət borcalanın ödəniş fəaliyyətini dəyişdirilmiş müqavilə şərtləri ilə münasibətdə qiymətləndirir və müxtəlif davranış göstəricilərini nəzərə alır.

Bir qayda olaraq kredit şərtlərinin yenidən nəzərdən keçirilməsi kredit riskində əhəmiyyətli artımın keyfiyyət göstəricisidir və kredit şərtlərinin yenidən nəzərdən keçirilməsinə dair gözlənilən riskə məruz qalan məbləğin kredit üzrə dəyərsizləşməsinə dair sübut təşkil edə bilər (bax: 3 sayılı Qeyd). Riskə məruz qalan məbləğin kredit üzrə dəyərsizləşmiş/defoltda hesab edilməməsi üçün müştəri müəyyən müddət ərzində davamlı olaraq ödənişləri vaxtında etməli və ya defolt ehtimalı o qədər azalmalıdır ki, zərər üzrə ehtiyat yenidən 12 aylıq ehtimal olunan kredit zərəri miqdarında hesablanın.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ-nin ölçülməsində əsas faktorlar aşağıdakı dəyişənlərin strukturudur:

- Defolt Ehtimalı (DE);
- Defolt Zamanı Yaranan Zərər (DZYZ);
- Defolt Vəziyyətində Riskə Məruz Qalma (DVRMQ).

1-ci Mərhələdə riskə məruz qalan məbləğ üzrə gözlənilən kredit zərərlərini 12 aylıq defolt ehtimalını DZYZ və DVRMQ-yə vurmaqla hesablanır. Bütün dövr üçün ehtimal olunan kredit zərərləri bütün dövr üçün defolt ehtimalını DZYZ və DVRMQ-yə vurmaqla hesablanır.

Defolt ehtimalını hesablama metodologiyası “Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması” başlığı altında müzakirə edilmişdir.

Cəmiyyət DZYZ parametrlərini defoltlu tərəf müqabillərinə qarşı iddialar üzrə bərpa tarixinə əsasən hesablayır. DZYZ modellərində iddianın strukturu, iddia üzrə təminat və maliyyə aktivinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan istənilən təminatın bərpa xərcləri nəzərə alınır. Pərakəndə əmlakla təmin edilmiş kreditlər üçün LTV əmsalı DZYZ-nin müəyyən edilməsi üçün başlıca parametrdir. DZYZ hesablamaları əmlak qiymətlərində mümkün dəyişiklikləri əks etdirməsi üçün təkrar kalibrasiya edilir. DZYZ qiymətləri diksont amili kimi effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri əsasında hesablanır.

DVRMQ defolt zamanı riskli mövqenin gözlənilən məbləğini əks etdirir. Cəmiyyət DVRMQ-ni cari risk məbləği və müqaviləyə əsasən ayrılan və amortizasiyadan yaranan cari məbləğdə mümkün dəyişikliklərə əsasən hesablayır. Maliyyə aktivinin DVRMQ-si onun defolt anındakı ümumi balans dəyəridir.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi və 1-ci Mərhələ maliyyə aktivləri üzrə maksimum 12 aylıq defolt ehtimalından istifadə etmək şərti ilə, Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərinə kredit riskinə məruz qaldığı maksimal müqavilə müddəti ərzində (borcalanın müddəti uzatmaq variantları daxil olmaqla) defolt riskini nəzərə almaqla ölçür (hətta Cəmiyyət kredit risklərini idarə etmək məqsədi ilə daha uzun müddəti nəzərdə tutduqda belə).

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyətin məhdud tarixi məlumatlara malik olduğu portfeller üçün, daxili mövcud məlumatlara əlavə olaraq kənar müqayisəli məlumatlardan istifadə edilir. Ehtimal olunan kredit zərərinin ölçülməsi üçün kənar müqayisəli məlumatın əhəmiyyətli olduğu portfeller aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2023-ci il tarixinə riskə məruz qalan məbləğ	Kənar müqayisəli məlumatın istifadə edildiyi DE	DZYZ
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,152	Moody's default study	100%

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərini və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin bazar qiymətlərində baş verən dəyişikliklər səbəbindən təəddüd edəcəyi riskdir. Bazar riski valyuta riskindən, faiz dərəcəsi riskindən və digər qiymət risklərindən ibarətdir. Bazar riski bazar şəraitlərində ümumi və spesifik xarakterli dəyişikliklərin və bazar qiymətlərinin dəyişkənlik səviyyəsində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalan faiz dərəcələrində, valyutada və qiymətli kağızlarda açıq mövqelərlə əlaqədar yaranır.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərini və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin bazar faiz dərəcələrində dəyişikliklər nəticəsində dəyişəcəyi riskidir. Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitləri bazar faiz dərəcələrinin səviyyələrində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalır.

Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəətə təsir

	31 dekabr 2023-cü il		31 dekabr 2022-ci il	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	117	(117)	104	(104)
Maliyyə icarələri	51	(51)	45	(45)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(55)	55	(6)	6
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(21)	21	(51)	51
Müddətli borc vəsaitləri	(3)	3	(5)	5
İcarə öhdəliyi	(4)	4	(1)	1
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	85	(85)	86	(86)

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Orta effektiv faiz dərəcələri

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə faiz yaradan aktivlər və öhdəliklər üzrə orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunur. Bu faiz dərəcələri gəlirlilik səviyyələrinin həmin aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətinə nisbətən təxminidir.

	2023-cü il Orta effektiv faiz dərəcəsi, %		2022-ci il Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	
	AZN	ABŞ dolları	AZN	ABŞ dolları
Faiz yaradan aktivlər				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	25.08%	12.21%	24.81%	15.74%
Maliyyə icarələri	31.42%	-	31.04%	-
Faiz yaradan öhdəliklər				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	13.5%	-	12.5%	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	12%	-	12%	-
Müddətli borc vəsaitləri	7.25%	-	7.25%	-
İcarə öhdəliyi	12.83%	-	12.75%	-

Valyuta riski

Cəmiyyətin bir neçə xarici valyutada ifadə edilmiş aktivləri və öhdəlikləri vardır.

Valyuta riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarici valyutaların məzənnələrindəki dəyişikliklərin nəticəsində tərəddüd etməsi riskidir. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin valyuta strukturu təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,053	91	14	2,158
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,484	234	-	11,718
Maliyyə icarəsi	5,057	-	-	5,057
Digər maliyyə aktivləri	136	-	-	136
Cəmi aktivlər	18,730	325	14	19,069
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	5,498	-	-	5,498
Müddətli borc vəsaitləri	335	-	-	335
İcarə öhdəliyi	400	-	-	400
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	2,060	-	-	2,060
Digər maliyyə öhdəlikləri	37	80	-	117
Cəmi öhdəliklər	8,330	80	-	8,410
Xalis mövqe	10,400	245	14	10,659

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin valyuta strukturu təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	609	386	14	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9,792	650	-	10,442
Maliyyə icarəsi	4,530	-	-	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	-	83
Cəmi aktivlər	15,014	1,036	14	16,064
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	-	-	642
Müddətli borc vəsaitləri	490	-	-	490
İcarə öhdəliyi	125	-	-	125
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	5,120	-	-	5,120
Digər maliyyə öhdəlikləri	61	63	-	124
Cəmi öhdəliklər	6,438	63	-	6,501
Xalis mövqe	8,576	973	14	9,563

Cəmiyyət yuxarıdakı cədvələ əsasən normativ valyuta mövqeyinə uyğunluq məqsədi ilə hesabat verməli deyil. Tənzimləyici orqana valyuta mövqeyi haqqında prudensial rəqəmlərə əsaslanan hesabat verilir.

AZN-in qeyd edilən valyutalara qarşı 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə zəifləməsi nəticəsində kapital və mənfəət və ya zərər aşağıda göstərilən məbləğlər qədər azala bilərdi. Təhlil vergi təsirləri daxil olmaqla təqdim olunur və Cəmiyyət hesabat dövrünün sonunda mümkün olduqlarını ehtimal etdiyi xarici valyuta məzənnələrinin dəyişikliklərinə əsaslanır. Təhlildə bütün digər parametrlərin, xüsusilə də faiz dərəcələrinin dəyişməz qaldığı fərz olunur.

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
ABŞ dollarının AZN-ə nisbətən 20% qalxması	<u>49</u>	<u>195</u>

AZN-in qeyd edilən valyutalara qarşı 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə möhkəmlənməsi, bütün digər parametrlərin dəyişməz qalması şərti ilə, həmin valyutalara eyni həcmli, lakin əks istiqamətli təsiri edərdi.

Kredit riski

Kredit riski müştəri və ya maliyyə aləti üzrə tərəf müqabili müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə, Cəmiyyətin maliyyə zərərinə uğrayacağı riskdir. Cəmiyyətin kredit risklərinin tənzimlənməsi üçün siyasət və prosedurları vardır (həm uçota alınmış maliyyə aktivləri, həm də uçota alınmamış müqavilə öhdəlikləri üçün); o cümlədən, portfel cəmləşmələrinin məhdudlaşdırılması üzrə qaydalar və kredit riskinə fəal surətdə nəzarət edən Kredit Komitəsinin yaradılması barədə qaydalar daxildir. Kredit siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Kredit siyasətində aşağıdakılar əks olunur:

- kredit ərizələrinin baxılması və təsdiqlənməsi prosedurları;
- borcalanların kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi metodikası;
- kontragent, emitent və sığorta şirkətlərinin kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi metodikası;
- kreditlərin sənədləşməsinə (rəsmiləşdirilməsinə) dair tələblər;
- kreditlərin və digər kredit risklərinin mütəmadi monitorinqi üzrə prosedurlar.

Cəmiyyət davamlı olaraq fərdi kredit risklərinin fəaliyyətinə nəzarət edir və müntəzəm olaraq müştərilərin ödəmə qabiliyyətini yenidən müəyyənləşdirir. Yenidən baxış borcalan tərəfindən təqdim edilmiş və ya Cəmiyyət tərəfindən əldə edilmiş müştərinin ən son maliyyə hesabatları və digər məlumatlara əsaslanır.

Kredit riskinin maksimal dərəcəsi, bir qayda olaraq, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində və uçota alınmamış müqavilə öhdəliklərinin məbləğlərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması məqsədi ilə aktivlərin və öhdəliklərin mümkün qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi effekti əhəmiyyətli xarakter daşımır.

Aşağıdakı cədvəldə hesabat tarixinə maliyyə aktivləri ilə bağlı maksimal kredit riski təqdim olunur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
AKTİVLƏRİ		
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul vəsaitləri xaric olmaqla)	2,152	1,003
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,718	10,442
Maliyyə icarəsi	5,057	4,530
Digər maliyyə aktivləri	136	83
Cəmi riskə məruz qalan məbləğ	19,063	16,058

Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı kredit riskinin təhlili 12 saylı Qeyddə açıqlanmışdır.

Likvidlik riski

Likvidlik riski Cəmiyyətin hesablaşması nağd pul və ya digər maliyyə aktivləri ilə aparılan maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində çətinliklərlə üzləşməsi riskidir. Likvidlik riski aktivlərlə öhdəliklərin ödəniş müddətləri arasında uyğunsuzluq olduqda yaranır. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunlaşdırılması, yaxud tənzimlənən uyğunsuzluğu likvidliyin idarə edilməsində əsas rol oynayır. Tam uyğunluğun təmin edilməsi maliyyə təşkilatları üçün qeyri-adidir, çünki onların məşğul olduqları əməliyyatlar, adətən, qeyri-müəyyən müddətlərlə və növlərin müxtəlifliyi ilə səciyyələnir. Ödəniş müddətləri arasında fərq (uyğunsuzluq) olduqda, mənfəətlilik səviyyəsi arta bilər, lakin eyni zamanda, itkilərin yaranması riski də artır.

Cəmiyyət, pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı bütün öhdəliklərin vaxtılı-vaxtında yerinə yetirilməsi üçün zəruri həcmdə vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etmək məqsədi ilə likvidliyini idarə edir və tənzimləyir. Likvidlik siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

Cəmiyyət diversifikasiyalı və sabit maliyyələşdirmə bazasını fəal surətdə dəstəkləməyə çalışır.

Likvidliyin idarə edilməsi siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- pul vəsaitlərinin hərəkətinin proqnozlaşdırılması və onlarla əlaqədar tələb olunacaq likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınması;
- maliyyələşdirmə mənbələrinin müxtəlifliyinin təmin edilməsi;

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

- borcların cəmləşməsinin və profillərinin (parametrlərinin) tənzimlənməsi;
- borcların maliyyələşdirilməsi planlarının tərtib edilməsi;
- pul vəsaitlərinin hərəkətinin kəsilməsinə qarşı bir tədbir kimi yüksək likvidli, asanlıqla satıla bilən aktivlər portfelinin təmin edilməsi;
- fəvqəladə hallarda likvidliyin və maliyyələşdirmənin təmin edilməsi üçün planların hazırlanması;
- likvidlik əmsallarının normativ tələblərə uyğun olub-olmadığının izlənməsi.

Maliyyə Departamenti Cəmiyyətin müxtəlif qurumlarından onların maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin likvidlik göstəriciləri haqqında və proqnozlaşdırılan gələcək əməliyyatlarla və fəaliyyət növləri ilə bağlı digər proqnozlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında təfərrüatlı məlumatlar alır. Daha sonra, Maliyyə Departamenti bütövlüklə Cəmiyyət üçün yetərli likvidliyi təmin etmək üçün tələb olunan qısamüddətli likvid aktivlərin adekvat portfelini təmin edir.

Maliyyə Departamenti gündəlik likvidlik mövqeyinin monitorinqini və həm normal, həm ən çətin bazar şəraitlərini əks edən müxtəlif ssenarilərlə mütəmadi likvidlik stress-testlərini aparır. Normal bazar şəraitində likvidlik mövqeyini əks edən likvidlik haqqında hesabatlar rəhbərliyə hər həftə təqdim olunur. Likvidliyin tənzimlənməsi ilə bağlı qərarlar Maliyyə Departamenti tərəfindən qəbul və icra olunur.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəniş müddətləri üzrə təhlili təqdim olunmuşdur:

	Tələb olunana- dək və bir aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Gecikmiş (vaxtı keçmiş)	Cəmi
Qeyri-törəmə aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,158	-	-	-	-	-	2,158
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	579	1,191	4,562	4,944	6	436	11,718
Maliyyə icarəsi	348	546	2,155	2,008	-	-	5,057
Digər maliyyə aktivləri	136	-	-	-	-	-	136
Cəmi aktivlər	3,221	1,737	6,717	6,952	6	436	19,069
Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	2,235	702	2,561	-	-	-	5,498
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	118	217	-	-	335
Borc qiymətli kağızları	95	-	1,176	789	-	-	2,060
İcarə öhdəliyi	7	15	72	306	-	-	400
Digər maliyyə öhdəlikləri	117	-	-	-	-	-	117
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,454	717	3,927	1,312	-	-	8,410
Xalis mövqe	767	1,020	2,790	5,640	6	436	10,659
Xalis məcmu mövqe	767	1,787	4,577	10,217	10,223	10,659	

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəniş müddətləri üzrə təhlili təqdim olunmuşdur:

	Tələb olunana-dək və bir aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Gecikmiş (vaxtı keçmiş)	Cəmi
Qeyri-törəmə aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,009	-	-	-	-	-	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	547	1,055	4,068	4,380	6	386	10,442
Maliyyə icarəsi	312	489	1,930	1,799	-	-	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	-	-	-	-	83
Cəmi aktivlər	1,951	1,544	5,998	6,179	6	386	16,064
Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	261	82	299	-	-	-	642
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	168	322	-	-	490
Borc qiymətli kağızları	236	-	2,924	1,960	-	-	5,120
İcarə öhdəliyi	6	12	57	50	-	-	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	-	-	-	-	-	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	627	94	3,448	2,332	-	-	6,501
Xalis mövqə	1,324	1,450	2,550	3,847	6	386	9,563
Xalis məcmu mövqə	1,324	2,774	5,324	9,171	9,177	9,563	

24 KAPITALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

ARMB Cəmiyyətin kapitalının normativ tələblərini müəyyən edir və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət edir. Cəmiyyət hüquqi normativlər əsasında kredit təşkilatları üçün kapital kimi müəyyən edilmiş vəsaitləri kapital kimi qəbul edir. ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş cari kapital tələbləri əsasında bank olmayan kredit təşkilatları minimum 300 min AZN məbləğində (31 dekabr 2022-ci il: 300 min AZN) nizamnamə kapitalına malik olmalıdır.

Ümumi normativ kapitalın riski ölçülmüş aktivlərə nisbətinin (normativ kapital nisbəti) saxlanması ilə bağlı ARMB tərəfindən bank olmayan kredit təşkilatlarına heç bir tələb qoyulmur.

Cəmiyyətin kapitalın idarə olunması üçün rəsmi siyasəti yoxdur, lakin rəhbərlik Cəmiyyətin əməliyyat və strateji ehtiyaclarının ödənilməsi üçün kifayət qədər kapital bazasını saxlamağa və bazar iştirakçılarının inamını qorumağa çalışır. Rəhbərlik buna nail olmaq üçün pul vəsaitlərinin səmərəli idarə olunması, Cəmiyyətin gəlir və mənfəətinin davamlı monitorinqi, əsasən Cəmiyyətin əməliyyat üzrə pul vəsaitləri ilə maliyyələşdirilən uzunmüddətli investisiya planlarından istifadə edir. Cəmiyyət bu cür tədbirlərlə gəlirin davamlı artımına nail olmağa çalışır.

25 ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Sığorta

Azərbaycan Respublikasında sığorta sahəsi inkişaf mərhələsindədir və dünyanın digər ölkələrində qəbul edilmiş sığortalamanın bir çox formaları Azərbaycanda hələ mövcud deyil. Cəmiyyətin əmlak və avadanlıqları, biznes fəaliyyətinin dayanması və ya Cəmiyyətə məxsus olan ərazilərdə və ya onun əməliyyatları ilə əlaqəli baş vermiş hadisələr nəticəsində əmlak və ya ətraf mühitə zərərin vurulması ilə əlaqədar olaraq yaranan üçüncü tərəf məsuliyyətinə dair tam sığorta təminatı yoxdur. Cəmiyyət tam sığorta təminatı alanadək, müəyyən aktivlərin

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

İtirilməsi və ya məhv olması riski mövcuddur və bu riskin əməliyyatlara və maliyyə vəziyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə mənfi təsiri ola bilər.

Məhkəmə iddiaları

Cəmiyyət fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq məhkəmə iddialarına və şikayətlərə məruz qalır. Rəhbərlik bu kimi iddia və şikayətlər nəticəsində yaranan maddi məsuliyyətin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə və ya gələcək əməliyyatların nəticələrinə ciddi mənfi təsir göstərməyəcəyini hesab edir.

Vergi öhdəlikləri

Azərbaycan Respublikasının vergi qoyma sistemi inkişaf etməkdə olduğuna görə bir çox hallarda aydın olmayan, ziddiyyətli və müxtəlif vergi orqanları tərəfindən fərqli qaydada təfsir edilən qanunvericilikdə tez-tez dəyişikliklərlə, rəsmi göstərişlərlə və məhkəmə qərarları ilə səciyyələnir. Vergilər sərt cərimələr və faiz yükləmələri tətbiq edən orqanlar tərəfindən yoxlanılır və araşdırılır.

Bir vergi ili ümumən üç növbəti təqvim ili müddətində vergi orqanları tərəfindən nəzarət üçün açıq qalır. Lakin müəyyən hallarda bir vergi ili daha uzun müddətə açıq qala bilər.

Bu hallar Azərbaycanda digər ölkələrlə müqayisədə daha ciddi vergi risklərinin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik qüvvədə olan qanunvericiliyin, rəsmi göstərişlərin və məhkəmə qərarlarının təsnifləri əsasında vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar adekvat tədbirlər gördüyünü hesab edir. Lakin müvafiq səlahiyyətli orqanların şərhləri fərqli ola bilər və vergi orqanları öz şərhlərinin tətbiq edilməsinə nail olduqları halda, maliyyə hesabatlarına təsiri əhəmiyyətli ola bilər.

Cari və təxirə salınmış vergi öhdəliklərini müəyyən etmək üçün Cəmiyyət qeyri-müəyyən vergi mövqeyinin təsirini, əlavə vergiləri, penyalari və ödənilməmiş faizləri nəzərə alır. Cəmiyyət bir sıra amillərin qiymətləndirilməsinə, o cümlədən vergi qanunvericiliyin təfsirinə və əvvəlki təcrübəsinə əsaslanaraq vergi öhdəlikləri üçün hesablaşmaların bütün açıq vergi illərinə görə adekvat olduğunu düşünür. Bu qiymətləndirmə ehtimal və fərziyyələrə əsaslanaraq həyata keçirilir və uyğun olaraq gələcək hadisələr haqqında ehtimalları əhatə edə bilər. Cəmiyyətin mövcud vergi öhdəliklərinin adekvatlığı ilə bağlı öz mülahizəsini dəyişdirməsinə səbəb olan yeni məlumatlar yarana bilər; vergi öhdəliklərinə edilən bu cür dəyişikliklər həmin qərarın verildiyi dövrdə vergi xərci məbləğinə təsir edə bilər.

26 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Əsas rəhbərlik heyətinin məvacibi

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə işçi heyəti ilə bağlı xərclərə daxil olan cəmi məvacib haqqında məlumat təqdim olunur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Qısamüddətli işçi müavinətləri	219	20
	<u>219</u>	<u>20</u>

Cəmiyyət rəhbərliyə təqaüd, işə xitam verilməsinə görə və digər uzunmüddətli müavinətlər vermir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Digər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatları

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-ci tarixinə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar və orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunmuşdur:

Maliyyə hesabatı haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ana şirkət	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	5	-

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci tarixinə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar və orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunmuşdur:

Maliyyə hesabatı haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ana şirkət	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	5	-

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə mənfəət və ya zərəre daxil edilmiş məbləğlər təqdim olunmuşdur:

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Ana şirkət
Faiz gəlirləri	-	-	-

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə mənfəət və ya zərəre daxil edilmiş məbləğlər təqdim olunmuşdur:

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Ana şirkət
Faiz gəlirləri	2	-	-

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

27 MALİYYƏ AKTİVLƏRİ VƏ ÖHDƏLİKLƏRİ: ƏDALƏTLİ DƏYƏR VƏ UÇOT TƏSNİFATLARI

Uçot təsnifatları və ədalətli dəyərlər

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri təqdim olunmuşdur:

	Amortizasiya edilmiş dəyər	Cəmi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,158	2,158	2,158
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11,718	11,718	11,718
Maliyyə icarəsi	5,057	5,057	5,057
Digər maliyyə aktivləri	136	136	136
Cəmi maliyyə aktivləri	19,069	19,069	19,069
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	5,498	5,498	5,498
Müddətli borc vəsaitləri	335	335	335
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	2,060	2,060	2,060
İcarə öhdəliyi	400	400	400
Digər maliyyə öhdəlikləri	117	117	117
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	8,410	8,410	8,410

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri təqdim olunmuşdur:

	Amortizasiya edilmiş dəyər	Cəmi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,009	1,009	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10,442	10,442	10,442
Maliyyə icarəsi	4,530	4,530	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	83	83
Cəmi maliyyə aktivləri	16,064	16,064	16,064
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	642	642
Müddətli borc vəsaitləri	490	490	490
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	5,120	5,120	5,120
İcarə öhdəliyi	125	125	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	124	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	6,501	6,501	6,501

Ədalətli dəyərin hesablamaları hesablama tarixinə maliyyə alətinin müstəqil kommersiya əməliyyatında tərəflər qismində çıxış edən məlumatlı şəxslər arasında mübadilə oluna bildiyi məbləğini təxmin etmək məqsədinə xidmət edir. Lakin qeyri-müəyyənlikləri və mühakimənin subyektivliyini nəzərə alaraq, ədalətli dəyər aktivlərin satışı və ya öhdəliklər üzrə hesablaşmanın aparılması çərçivəsində reallaşdırıla bilən dəyər kimi qəbul edilməməlidir.

Fəal bazarlarda dövriyyədə olan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri kotirovka olunmuş bazar qiymətlərinə və ya dilerin qiymət təkliflərinə əsaslanır. Cəmiyyət bütün digər maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini digər qiymətləndirmə üsulları vasitəsilə müəyyən edir.

Qiymətləndirmə üsullarının məqsədi ölçmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyat zamanı aktivi satmaq üçün alınan və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödənilən qiyməti əks etdirən ədalətli dəyərin müəyyənləşdirilməsidir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Cəmiyyət ədalətli dəyərləri ölçərkən ilkin göstəricilərin əhəmiyyətliliyini əks etdirən aşağıdakı ədalətli dəyər iyerarxiyasından istifadə edir:

- 1-ci Səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmamış).
- 2-ci Səviyyə: birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısı ilə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi digər qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü Səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərini hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir. Məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan dəyərlərə əsaslanır:

	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi ədalətli dəyər	Cəmi balans dəyəri
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul vəsaitləri xaric olmaqla)	2,152	-	2,152	2,152
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,528	190	11,718	11,718
Maliyyə icarəsi	5,057	-	5,057	5,057
Digər maliyyə aktivləri	136	-	136	136
Cəmi maliyyə aktivləri	18,873	190	19,063	19,063
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	5,498	-	5,498	5,498
Müddətli borc vəsaitləri	335	-	335	335
Borc qiymətli kağızları	2,060	-	2,060	2,060
İcarə öhdəliyi	400	-	400	400
Digər maliyyə öhdəlikləri	117	-	117	117
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	8,410	-	8,410	8,410

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2022-ci il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərini hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir. Məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan dəyərlərə əsaslanır:

	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi ədalətli dəyər	Cəmi balans dəyəri
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul vəsaitləri xaric olmaqla)	1,003	-	1,003	1,003
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9,739	703	10,442	10,442
Maliyyə icarəsi	4,530	-	4,530	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	83	83
Cəmi maliyyə aktivləri	15,355	703	16,058	16,058
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	-	642	642
Müddətli borc vəsaitləri	490	-	490	490
Borc qiymətli kağızları	5,120	-	5,120	5,120
İcarə öhdəliyi	125	-	125	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	-	124	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	6,501	-	6,501	6,501

28 HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat dövründən sonra əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.